

Zahvala vsem, ki ste prispevali k inovativnosti v skupini Talum

»Že ena sama ptica je dovolj, da nebo ne pade. A hkrati – ena sama ptica še ne prinese pomladi.«

(Marko Drobnič, predsednik uprave Taluma)

Iz vsebine

- 4** Spremembe se dogajajo tukaj in zdaj
- 5** Srebrno priznanje za LED-svetilko
Slovenski kemijski dnevi 2016
- 6** Inovativnost
- 8** Zanimiva predavanja in metalurški posvet
Visokotlačno litje
- 9** Sodelovanje, komunikacija, znanje in usposobljenost
- 10** IFA – sejem bele tehnike in zabavne elektronike
- 11** »Delujmo preventivno«
- 12** Intervju
- 16** Moj delovni dan
- 17** Še bolj učinkoviti na delovnem mestu!
- 19** Raketa v garaži
- 20** 130 let Hall-Héroultovega postopka
Jesenska balkanska tura
- 22** Ko nas muči glavobol
- 23** Vitez krvodajalstva
- 25** »Lepo, da niste pozabili na nas«
- 26** »Res so lepi naši vinorodni griči!«
S kolesom na morje
- 27** Jesensko druženje ribičev
Solidno četrto mesto
- 28** Fotoreportaža
- 30** Kolumna
- 31** Križanka

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelušič, glavna urednica, Danica Hrncič, Lilijana Ditrh, članici, Gregor Jurko, član, ter Darko Ferlinc in Srdan Mohorič, zunanja člana.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, avtor naslovnice: Kreativni laboratorij, d. o. o.

Prelom, priprava za tisk in tisk: Tiskarna Ekart, d. o. o.

Foto: Srdan Mohorič

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

Inovativnost kot življenjski slog

Rdeča nit oktobrskega časopisa Aluminiij je inovativnost, saj je prav oktober tisti mesec, ko našo inovativnost pregledamo in jo tudi nagradimo. Inovativen način razmišljanja in delovanja pa ni nekaj, kar bi lahko časovno omejevali, prav tako pa ni predmet samo določenega področja, temveč mora prežemati celotno človekovo življenje in delo.

Ko nam enkrat ta filozofija pride v kri in postane naš življenjski slog, vpliva na naše vrednote in svetovni nazor, po katerem delujemo.

Inovativnost tudi ni nekaj, kar bi se v naših možganih zgodilo na ukaz ali na klik. Nekateri inovatorji celo zagotavljajo, da se jim najboljše ideje porodijo prav v prostem času, ko svoje misli »dajo na pašo«, med športnimi dejavnostmi ali celo zvečer pred spanjem. Tisti bolj iskreni in drzni pa celo priznavajo, da najboljše ideje dobijo na – za ta uvod – neprimernih mestih, kot je recimo stranišče. Torej: za inovativnost ni meja in v nas se dogaja kot intuitiven in spontan proces.

O tej temi bi se dalo še na dolgo in široko pametovati in razpredati, čeravno tako kot pri vseh stvareh ni univerzalnega recepta, kako neko skupino ali posameznika spodbuditi k večji inovativnosti. Človek mora verjetno poskusiti več različnih pristopov in načinov spodbujanja inovativnosti, preden zase najde tisti pravi način, kako stopiti v svet svoje lastne domišljije, drznosti in še česa. Temelj vsega pa so znanje, izkušnje, zagnanost in širina. Prav tega pa imamo talumovci v izobilju, kajti drugače nam ne bi uspelo tako dolgo kljubovati tržnim pastem in zahtevam.

Vodstvo nima čarobne paličice, s katero bi lahko mahalo po zraku in svoje zaposlene spreminjalo, ima pa interes, voljo in vztrajnost, da nas vedno znova nagovarja in vabi k sodelovanju. Od nas samih je odvisno, ali bomo ta življenjski slog sprejeli ali ne. No, za to odločitev potrebuje človek še nekaj poguma, ta pa je ujet tudi v našem slogu »Upam si!«

Uredništvo vsem nagrajencem 5. Dneva inovativnosti iskreno čestita za dosežke. ■

»Vodstvo nima čarobne paličice, s katero bi lahko mahalo po zraku in svoje zaposlene spreminjalo, ima pa interes, voljo in vztrajnost, da nas vedno znova nagovarja in vabi k sodelovanju.«

Spremembe se dogajajo **tukaj in zdaj**

Marko Drobnič, predsednik uprave Taluma, foto Srdan Mohorič

»Nekoliko grenak priokus ostaja še ob vseh tistih, ki se kljub povabilu ne odzivajo in pri tem ne sodelujejo.«

Dragi talumovci, drage talumovke!

Tokrat svoj uvodni nagovor začenjamo drugače kot navadno. Z zahvalo. Rad bi vam izkazal svoje spoštovanje in hvaležnost, ker ste pripravljeni sprejemati nove izzive, iskati nove poti in pristope, ker ohranjate in negujete vrednote, ki smo si jih zastavili, in ker tudi v tem turbulentnem času, ko je marsikatero podjetje klecnilo pod težo tržnih pričakovanj, iskreno verjamete v Talumov slogan »Skupaj zmoremo skoraj vse!«

Omenjeni slogan smo si skupaj s strategijo in vrednotami zastavili pred nekaj leti, danes pa so številke tiste, ki prepričajo slehernega izmed nas, tudi tistega, ki je morda za hip podvomil, ali smo na pravi poti. Tako številke kažejo, da smo v času od lanskega dneva inovativnosti pa do danes obravnavali za 50 odstotkov več inovativnih predlogov. Če smo na 1. Dnevu inovativnosti zbrali 193 inovativnih predlogov, potem se je ta številka v letu 2016 povzpela že na 1020 inovativnih predlogov. Ne gre pa tudi prezreti, da se vse to izraža tudi v ustvarjenem poslovnem izidu. Ne povečuje pa se samo število inovativnih predlogov, pač pa tudi število sodelavcev, ki se aktivno vključujejo v inovativni proces. Učinke predlogov je pogosto težko finančno ovrednotiti, se pa gotovo poznajo v večji učinkovitosti, izboljšanju kakovosti, povečani varnosti ipd. in tudi v obliki zadovoljstva posameznika, da lahko pomembno vpliva na omenjena področja v svojem delovnem okolju. Nekoliko grenak priokus ostaja še ob vseh tistih, ki se kljub povabilu ne odzivajo in pri tem ne sodelujejo. Pri zavedanju o pomenu takih aktivnosti za podjetje in posameznika bomo tukaj morali narediti še korak naprej.

Še enkrat bi rad poudaril, da živimo in delujemo v času hitrih, turbulentnih ter včasih tudi nenavadnih in nepričakovanih sprememb. Največja nevarnost v okolju pa ni turbulentna, temveč odločanje z včerajšnjo logiko. Spremembe niso stvar meseca, še manj leta, spremembe se dogajajo tukaj in zdaj in mi sami moramo biti sprememba ali del nje, če jo želimo prepoznati in obvladovati. Prav zaradi slednjega je pomembno, da z inoviranjem še naprej gradimo naše ključne konkurenčne prednosti, ki so nujne za našo današnjo in prihodnjo uspešnost. Nič od tega pa ni samoumevno in prepuščeno naključjem – vsi rezultati, na katere smo danes ponosni, so plod našega skupnega prizadevanja, dobro zastavljene strategije, pravočasne zaznave izzivov, ki jih ponuja okolje, ter pravočasne in učinkovite reakcije nanje.

Za konec in za naprej pa vsem skupaj podarjam v razmislek naslednje: Že ena sama ptica je dovolj, da nebo ne pade. A hkrati – ena sama ptica še ne prinese pomladi.

Upajmo si in vztrajajmo še naprej! ▣

Marko Drobnič
predsednik uprave Taluma

Srebrno priznanje za LED-svetilko

21. septembra 2016, ko je v Talumu potekal 5. Dan inovativnosti, se je nekaj naših sodelavcev mudilo na Brdu pri Kranju. Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) je namreč že 14. podelila nacionalna priznanja najbolj inovativnim podjetjem in inovatorjem v podjetjih in javnih raziskovalnih zavodih.

ALEKSANDRA JELUŠIČ,
KREŠIMIR GORIŠEK
FOTO: SPLET

Med 182 inovacijami in 768 inovatorji so izbrali najboljše in jih nagradili s 14 zlatimi, 21 srebrnimi in 5 bronastimi priznanji. Srebrno priznanje si je v sodelovanju z družbo Vip Virant, d. o. o., prislužila tudi naša družba Kreativni aluminij, d. o. o., in sicer za inovacijo Lumenova CCL06 – LED-svetilka z reflektorsko optiko za javno razsvetljavo. Lučka ima življenjsko

dobo do 100.000 ur in garancijo 20 let.

Krešimir Gorišek: »Letošnja podelitev ni bila posebna samo zaradi kraja in občinstva, pač pa tudi v tem, da je bila v živo predvajana in promovirana v slovenskih veleposlaništvih po svetu. Prireditve so se med drugimi udeležili tudi predstavniki tujih diplomatskih in

konzularnih predstavništev. Veseli smo, da smo po lanskem uspehu ponovno v družini dobitnikov priznanj za inovacije. Letošnje priznanje ima sicer nekoliko drugačen sijaj kot lansko, je pa vsekakor potrditev za vložen trud in napore naše skupine ter vsekakor motivacija za prihodnost.« ■

Krešimir Gorišek je na podelitvi sprejel srebrno priznanje za LED-svetilko.

Goran Popovič je na podelitvi sodeloval pri podeljevanju nagrad.

TALUM INŠTITUT

Slovenski kemijski dnevi 2016

DR. MARKO HOMŠAK,
KLARA KOZODERC
FOTO: DR. MARKO HOMŠAK

Srečanje kemikov in kemijskih inženirjev je bilo tradicionalno organizirano v Portorožu, in to od 28. in 30. septembra 2016. Srečanje so skupaj organizirali Slovensko kemijsko društvo, fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo iz Ljubljane in Maribora ter Kemijski inštitut.

V obliki pisnega prispevka in posterja je Talum Inštitut tokrat sodeloval s temo s področja ekologije in biologije. Prispevek z naslovom *Analiza kovin v pličjem perju* so pripravili Klara Kozoderc kot vodilna avtorica ter dr. Marko Homšak, Zlatko Golob in prof. dr. Franc Janžekovič s Fakultete za naravoslovje in matematiko iz Maribora kot soavtorji. V prispevku je bil predstavljen osvojeni postopek za pripravo in razklop specifičnih organskih vzorcev ter

rezultati vsebnosti kovin s tehniko ionsko sklopljene plazme z masnim spektrometrom (ICP-MS).

Drugi udeleženci konference so predstavili svoje dosežke na področju novih materialov, procesov in biotehnologij, recikliranja in energijske učinkovitosti v okviru razvojnih usmeritev Evropske unije in Slovenije do leta 2020. Strokovnega posveta se je udeležila tudi vodja laboratorija Majda Rola.

Slovenski kemijski dnevi so odlična priložnost članov društva in drugih zainteresiranih strokovnjakov s področja kemije, kemijske tehnologije in kemijskega inženirstva, da predstavijo svoje znanstveno in strokovno delo. ■

Klara Kozoderc in Majda Rola na srečanju

INOVATIVNOST V SKUPINI TALUM

Nagrajenci 5. Dneva inovativnosti

Na 5. Dnevu inovativnosti (o katerem lahko več preberete v tokratni reportaži) smo nagradili inovatorje s treh inovativnih področij: s področja profesionalne inovativne dejavnosti, množičnega inoviranja in akcije Upam si!

Upam si!

Donosnost z inovativnostjo in podjetnostjo

V nadaljevanju so navedeni sodelavci, ki so prejeli nagrado za svoj inovativni prispevek na enem izmed omenjenih področij.

Nagrajenci s področja množične inovativne dejavnosti

- Jože Palčič, skrbnik področja klasifikacije artiklov, Strateška komerciala (37 predlogov),
- Peter Kropec, programski vodja, Kreativni aluminij, d. o. o. (25 predlogov) in
- Janez Vogrinec, vodja izmene v proizvodnji anod, PE Aluminij (18 predlogov).

Nagrajenci s področja profesionalne dejavnosti

Kreativni aluminij, d. o. o.

(Dobitniki zlatega priznanja Štajerske gospodarske zbornice in dobitniki srebrnega priznanja Gospodarske zbornice Slovenije.)

- Lumenova CCL06 – LED-svetilka z reflektorsko optiko za javno razsvetljavo z življenjsko dobo do 100.000 ur in garancijo 20 let
Rajko Habjanič, Matjaž Bukšek, Krešimir Gorišek

Informatika – najinovacija

(Dobitniki srebrnega priznanja Štajerske gospodarske zbornice.)

- E-poslovanje in digitalno upravljanje procesov v skupini Talum
Milica Pišek, Boštjan Vajda, Aleksander Irgolič, Matevž Mohorko

PE Aluminij

- Optimizacija delovanja rafinacijske postaje elektroliznega aluminija – STAS
Haris Salihagić Hrenko, Aleksander Čuš, Branko Juršek
- Manipulacija zelenih in pečenih anod podjetja Slovalko
Mitja Kociper, Ivan Hazemali

- Učinkovito praznjenje vagonске kompozicije s koksom elsid
Srečko Kondrič
- Ponovna uporaba opeke na Riedhammerjevi peči
Drago Švagan
- Sledenje pozivom, izdanim skupini za vzdrževanje
Janez Vogrinec

PE Livarna

- Posodobitev dvokomorne talilne peči T4
Boštjan Sagadin, Roman Gajser, Franc Šimenko, Marjan Rebernišek

PE Rondelice

- Zamenjava reduktorjev za pogon TV in HV
Jože Turk, Branko Hertiš, Boris Šegula, Tomaž Godicelj
- Regulacija emulzije na topli valjarni
Jože Turk, Branko Hertiš, Franc Horvat
- Regalno skladišče za orodja
Jože Turk

PE Ulitki

- Novi grelniki na peči Striko
Ivan Hertiš

Talum Inštitut, d. o. o.

- Validacija postopka plinske kromatografije
Katja Zorko Panjtar

Talum Izparilniki, d. o. o.

- Vrtljiva miza za lotanje plošč s priključki na nasprotnih straneh
Slavko Fakin
- Oblikovanje in postopek ročnega vertikalnega lotanja
Ferdinand Štrucl, Boris Ponudič
- Oblikovanje delovnih pultov za ročno vertikalno lotanje
Jože Kancler
- Naprava za preverjanje tesnosti toplotnih prenosnikov s stisnjenim zrakom 5 bar
Janez Marinič, Ferdinand Štrucl
- Čeljusti za izdelavo tulcev za napihovanje
Alen Emeršič
- Razvoj uparjalnih plošč za solarne toplotne
Janez Marinič, Janko Ferčec, Dejan Ploj, Rajko Habjanič
- Optimiranje procesa
Alen Emeršič, Ferdinand Štrucl

Talum Servis in inženiring, d. o. o., OE Inženiring

- Robotska celica za čiščenje srha pri ulitku za motorje KTM
Tomi Lendero, Simon Potočnik, Damjan Kovačič, Miha Kralj, Matjaž Bukšek, Martin Werdonig, Tadej Dobrun, Mitja Masten in Matjaž Rozman
- Žarilna peč za termično obdelavo ulitkov
Marko Planinšek, Romeo Kočar, Miha Kralj, Matjaž Bukšek, Martin Werdonig, Tadej Dobrun, Matjaž Rozman

Kreativni aluminij, d. o. o.

- Butični, mobilni in zložljivi šotori, namenjeni glampingu
Albert Korošec, Peter Kropec, Adria Dom

Prejemniki praktičnih nagrad iz akcije Upam si: Učinkovito na delovnem mestu

- Miran Kumer, Sledenje dogajanja pri tehnoloških vozilih
- Zdravko Štumperger, Aplikacija za Talumovo identifikacijsko izkaznico
- Danilo Repič, Tesnilo na šaržirni napravi Hencon
- Gorazd Fišer, Učinkovito ravnanje z osebno varovalno opremo
- Blaž Tropenauer, Učinkovito z razvojnimi in investicijskimi projekti

Zanimiva predavanja in metalurški posvet

Strateški svet za metalurgijo je v okviru 24. Mednarodne konference o materialih in tehnologijah, ki je potekala od 28. do 30. septembra 2016 v Portorožu, organiziral tradicionalni osrednji posvet na raziskovalnem področju kovinskih materialov in metalurgije v Sloveniji. Posvetu je bila namenjena sobota, 29. september, popoldne med 13.30 in 18. uro. Na posvetu je uvodoma spregovoril tudi Marko Drobnič, predsednik uprave Taluma in predsednik Strateškega sveta za metalurgijo. V program posveta je bil vključen tudi Zvone Banko, vodja Strateške komercialne, ki je spregovoril o aluminiju v krožnem gospodarstvu in strateškem pogledu na razvoj panoge.

ALEKSANDRA JELUŠIČ

Na konferenci sta s svojima prispevkoma sodelovala tudi dr. Janko Ferčec in Haris Salihagić Hrenko.

Dr. Janko Ferčec, Razvoj

Na 24. mednarodni konferenci o materialih in tehnologijah v Portorožu smo poslušali zanimiva predavanja s področja materialov tako na znanstveni kot tudi na industrijski ravni. Predavatelji z različnih koncev sveta so predstavljali raziskovalna in razvojna spoznanja ter ugotovitve, do katerih so prišli v preteklem letu. Tudi sam sem predstavljal raziskovalna in razvojna spoznanja ter ugotovitve, do katerih smo prišli skupaj s sodelavci v našem podjetju in inštitucijah znanja, tj. na Fakulteti za strojni-

štvo v Mariboru in na Inštitutu za kovinske materiale in tehnologijo v Ljubljani. V naši predstavitvi je bilo pojasnjeno obnašanje aluminija in aluminijevih zlitin, ki jih v našem podjetju uporabljamo za izdelavo roll bond toplotnih prenosnikov, pod vplivom povišanih temperatur. Namen raziskave je bil razumevanje obremenitev toplotnih prenosnikov in obnašanje materiala, ko so izpostavljeni povišanim temperaturam.

V sklopu konference je bil organiziran tudi metalurški posvet. Na njem so bile predstavljene zanimive in poučne teme iz slovenske industrije, ki se ukvarja z metalurgijo, in akademske sfere. Predvsem je bilo zanimivo poslušati mnenja različnih strokovnjakov o izzivih

in prihodnosti panoge, v kateri deluje tudi naše podjetje.

Haris Salihagić Hrenko, PE Aluminij

Med 28. in 30. septembrom sva se s sodelavcem dr. Jankom Ferčecem udeležila 24. Mednarodne konference o materialih in tehnologijah. Na konferenci sem imel predstavitev z naslovom Integracija in-situ meritev lastnosti elektrolita v elektroliznih celicah tehnologije AP18. Na tem področju smo v elektrolizi delali več kot šest mesecev. Večina drugih predstavitev se je nanašala na znanstvenoraziskovalno področje. Teme so bile zelo zanimive in poučne, prisotnost na konferenci pa smo izkoristili tudi za mreženje. ■

PE ULITKI

Visokotlačno litje

V Talumu smo ulitke začeli proizvajati že pred dvema desetletjema. V devetdesetih smo v Talumu proizvajali aluminijška platišča za osebna vozila in jih ulivali po nizkotlačnem postopku. Pred desetletjem smo uvedli postopek gravitacijskega litja.

MIRAN PURG

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Livna celica

Pri snovanju strategije nadaljnega razvoja Taluma smo se začeli spogledovati tudi s tehnologijo visokotlačnega litja, ki je bila razvita predvsem za potrebe avtomobilске industrije. Po tej tehnologiji se danes proizvaja več kot dve tretjini vseh ulitkov. Njena prednost je v krajšem ciklu litja in v avtomatiziranem procesu. Namenjena je za proizvodnjo večjih serij – tudi več kot milijon kosov letno.

Vzpostavitev visokotlačnega litja aluminijških ulitkov je projekt, ki smo ga začeli v drugi polovici lanskega leta z gradbenimi deli v nekdanji elektrolizni hali A. Letos spomladi smo montirali in zaga-

njali nove stroje. Vzporedno z investicijskimi deli ves čas intenzivno potekajo tudi razgovori s kupci ulitkov pri sklepanju poslov.

V avgustu smo odpremili prve ulitke, proizvedene na novih visokotlačnih livnih strojih. Gre za vzorčno pošiljko, namenjeno za testiranja pri kupcu. Sam ulitek je posoda za motorno olje za nov model motocikla KTM, serijska proizvodnja pa se bo začela v drugi polovici prihodnjega leta.

Vsekakor je to prelomnica za Talum in prvi korak k osvajanju tržišča visokotlačnih ulitkov. ■

Sodelovanje, komunikacija, znanje in usposobljenost

DR. MARKO HOMŠAK,
DR. MARKO TRAMŠEK,
VIKTOR NAPAST

FOTO: DR. MARKO HOMŠAK
ALEKSANDRA JELUŠIČ

Septembra sta se za Talum Inštitut in družbo Talum zgodila dva pomembna dogodka. Prvi je bil vsakoletno organiziranje medlaboratorijskih primerjalnih meritv emisij snovi v zrak. Meritve so potekale na izpustu iz peči za kalcinacijo anodnih blokov v PE Aluminij, tudi tokrat pa je sodelovalo največje možno število ekip iz Slovenije in Črne gore in merilo maksimalni obseg možnih parametrov; vremenske razmere so bile v teh dneh odlične. Sodelujoči večinoma poudarjajo prednost industrijskega oziroma realnega

Univerze v Ljubljani, Infrastrukturnim centrom za pedologijo in varstvo okolja (ICPVO), septembra letos izvedli prve terenske aktivnosti monitoringa stanja tal v industrijski coni. Glede na že prej zasnovan in potrjen integralni koncept monitoringa stanja tal na območju naprav IED v PE Aluminij, PE Livarna, PE Rondelice in PE Ulitki smo na vzorčnem mestu, imenovanem TLATIED-1, ki je locirano na vzhodni strani skladišča za goriva in maziva ter ima površino 48 m² (6 m x 8 m), izvedli vzorčenje tal za potrebe

v izhodiščnem poročilu; poročilo bo v potrditev poslano na MOP, ARSO.

Oba primera sta majhen prispevek h krepitvi sodelovanja, komunikacije in znanja med različnimi strokami in ekipami. Dobro je, da kdaj izklopimo računalnik in ga zjutraj spet vklopimo, saj se na namizju pojavijo vrednote skupine Talum in nas spomnijo in opomnijo na: odprtost in sodelovanje, znanje in odličnost, spoštovanje in zaupanje, vztrajnost in zavzetost, ustvarjalnost in podjetnost ... ▣

Meritve na dimniku

okolja in zelo dobro organizacijo. Zahvala za to gre predvsem Marjanu Pilingerju, Robertu Mihelaku in Miloradu Laziću ter vsem drugim, ki so kakor koli prispevali k uspehu organizacije.

Drugi dogodek pa je bil prvo vzorčenje tal na industrijskem terenu kot eden izmed sklopov aktivnosti za izdelavo izhodiščnega poročila za družbo Talum s predvidenim zaključkom konec februarja 2017. Ob omenjeni raziskavi tal se združujeta dve stroki, kemija in pedologija – vedenje o lastnostih in vrsti tal v naravnem okolju (beseda pedologija izhaja iz grške besede pēdon, ki pomeni prst, zemlja).

V družbi Talum Inštitut smo v sodelovanju z Biotehniško fakulteto

Vzorčenje tal

nadaljnje celovite kemijske analize ničelnega stanja tal v okviru izdelave izhodiščnega poročila za družbo Talum, d. d. Vzorce tal (skupaj 8 vzorcev) za kemijske preiskave smo odvzeli na dveh slojih, od 0 do 5 cm in od 5 do 20 cm, ter na dvanajstih odvzemnih mestih na posameznem sloju vzorčnega mesta.

Hkrati smo ob vzorčenju tal opravili tudi opis posameznih plasti (horizontov) v talnem profilu in pri tem določili ključne morfološke lastnosti tal, kot so konsistenca, struktura, tekstura, barva, organska snov, vlažnost, preoreninjenost, skelet in prisotnost drugih materialov. Končni izsledki kemičnih, pedoloških in hidrogeoloških preiskav bodo združeni

IFA – sejem bele tehnike in zabavne elektronike

V dneh 6. in 7. septembra 2016 sva obiskala sejem IFA v Berlinu in tam nekaj naših kupcev ter se na ta način seznanila z njihovo konkurenco. Na sejmu so razstavljali vsi pomembni proizvajalci bele tehnike in zabavne elektronike.

FRANJO SKUBER,
RAJKO HABJANIČ
FOTO: SPLET

Glavno sporočilo sejma IFA s področja bele tehnike je, da se ta tehnika spreminja v zabavno elektroniko in da prav oblikovanje oziroma dizajn pripomore k diferenciaciji, povečuje uporabno vrednost izdelkov in pripomore k pozicioniranju izdelkov na trgu. Proizvajalci v ospredje ves čas postavljajo pomen energijske učinkovitosti in učinkovite komunikacije z napravami.

Pozornost družbe Talum Izparilniki je bila usmerjena v hladilnike in zamrzovalnike vseh proizvajalcev, še posebej tistih, ki vanje vgrajujejo naše uparjalnike (izparilnike).

V nadaljevanju navajamo nekaj trendov, ki smo jih opazili:

Parkiraj me v kuhinji (Park it in your kitchen)

- Gorenje je zelo uspešno predstavilo svoj atraktivni retro dizajn, pa tudi znamki Ora Ito in Asko premium.

Kamera v hladilniku

- Bosch (BSH) je v notranjost hladilnika vgradil kamero in vzpostavil povezavo s spletom. Tako lahko lastnik na daljavo vizualno preveri, kaj vse ima v svojem hladilniku (home connect).

Hladilnik z izjemno učinkovitim hlajenjem

- Liebherr stavi na izjemno učinkovitost hlajenja – energijski razred učinkovitosti je A+++, učinkovitost pa je boljša še za dodatnih 20 odstotkov, kot jo določa veljavna uredba. Zelo priljubljeni so tudi hladilniki za vino, izdelani v prepletu materialov, kot so kovina, steklo in les.
- Na sejmu so se predstavljali tudi turški, kitajski in korejski proizvajalci. Treba je omeniti, da proizvajalci, kot so Vestel, Arçelik (Beko), Haier, Samsung in LG, zelo veliko dajo na promocijo, saj je na sejmu vsak izmed njih zasedel svojo razstavno halo in s svojo predstavitevijo naredil izjemen vtis na slehernega obiskovalca.
- Haier je predstavil svojo novost Fresher Pad, ki je vgrajena v sredinskem predalu hladilnika. V aluminijasto ploščo so vgrajene posebne uparjalne cevi, ki omogočajo hitrejšo zamrzovanje, postavimo pa jo lahko tudi na mizo in tako živila ohranijo

ustrezno temperaturo, tudi ko niso v hladilniku.

Novost Fresher Pad

- LG in Samsung ponujata velik zaslon na dotik (LG ga ponuja v prosojni izvedbi), ki je na vratih hladilnika. Zaslon na dotik omogoča, da za vsako živilo naredimo oznako oziroma ikono, ikone pa nato na zaslonu razvrstimo v takšnem vrstnem redu, kot so živila razporejena v hladilniku. Dodamo lahko tudi podatke o roku trajanja in še kaj.

Prosojni zaslon na dotik

- Samsung prisega na *metal cooling* – v hladilniku je aluminijasta ali inoks plošča, ki zagotavlja temperaturno vztrajnost. ■

»Delujmo preventivno«

DEJAN ŠIBILA

Več o mesecu požarne varnosti in več informacij o požarni varnosti na spletnih straneh www.sos112.si, www.szpv.si in www.gasilec.net.

Osrednja tematika letošnjega meseca požarne varnosti je zelo obširna in nas opominja na nevarnosti, ki nam pretijo v vsakdanjem življenju. Ni človeka, ki ga je že doletela kakršna koli nesreča, da se kasneje ne bi vprašal, kako bi bilo, če bi ravnal drugače, oziroma kaj bi bilo treba storiti, da se mu to ne bi moglo pripetiti.

Delujmo preventivno

Geslo letošnjega meseca požarne varnosti je »Delujmo preventivno«. Letos je poudarek predvsem na požarni varnosti v gospodinjstvih ter na Pravilniku o zahtevah za vgradnjo kurilnih naprav (Uradni list RS, št. 100/13). Pravilnik določa zahteve za vgradnjo kurilnih, dimovodnih in pripadajočih prezračevalnih naprav v stavbe.

V njem je namreč zapisano, da je v prostore s kurilnimi napravami, odvisnimi od zraka v prostoru, od

1. januarja 2017 treba namestiti CO-tipala. Več o izbiri in vgradnji teh tipal v naslednji številki Aluminija.

Aktivnosti v Talumu

V aktivnosti ob mesecu požarne varnosti smo vključeni tudi v Talumu. V ta namen smo po proizvodnih obratih razdelili plakate, saj slogan »Delujmo preventivno« ne opozarja samo na nevarnost požara, poplav, žleda in potresa, ampak vse zaposlene nagovarja, da dosledno upoštevajo vse zahteve s področja požarne varnosti, saj jih moramo upoštevati tudi v Talumu. To so predvsem: prepoved kajenja, izdaja dovoljenja za vroča dela, izvajanje požarne straže, varno delo z vnetljivimi snovmi. Tem zahtevam bodo gasilci posvetili posebno pozornost tudi v sklopu rednih preventivnih pregledov proizvodnih obratov.

Prav tako bo omogočen brezplač-

ni pregled oziroma servis gasilnih aparatov za zaposlene v skupini Talum. Plačati bo treba le morebitne stroške potrošnega materiala.

Aktivnosti Vargas-Ala in PGD Talum

V aktivnosti, ki bodo potekale ob mesecu požarne varnosti v občini Kidričevo, bosta aktivno vključena tudi družba Vargas-Al in Prosto-voljno gasilsko društvo Talum Kidričevo. Tematiko bodo predstavili najmlajšim iz vrtca in osnovnih šol v občini, gasilci pa bodo sodelovali tudi v osrednji gasilski vaji občine Kidričevo. Za vse občane bo v mesecu oktobru dvakrat ob koncu tedna omogočen brezplačni pregled oziroma servis gasilnih aparatov. Občani bodo plačali le morebitne stroške potrošnega materiala. Brezplačne preglede bo omogočila družba Vargas-Al. ■

Tradicionalni mesec požarne varnosti

"DELUJMO PREVENTIVNO"

Letos je pozornost namenjena splošni požarni varnosti v gospodinjstvu in problematiki ogljikovega monoksida.

V oktobru v družbi Vargas-Al d.o.o. organiziramo akcijsko prodajo gasilnikov in Bonpet bombic.

POPUST -10

POPUST -5

VARGAS-AL d.o.o., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo
Kontakt: T+386 27995411, www.vargas-al.si

»Zame
osebno je
najbolj
pomembna
poštenost ...«

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ
ARHIV DR. JOŽICE REJEC

Dr. Jožica Rejec,
predsednica uprave
družbe Domel

Sodelavci, ki ste se udeležili zdaj že tradicionalnega 5. Dneva inovativnosti, ste dr. Jožici Rejec lahko prisluhnili na samem dogodku, saj je bila osrednja gostja in je z nami preživela nekaj prijetnih uric. Ker zvedavosti in radovednosti za inovativne duše ni nikoli dovolj, smo za vas pobrskali še globlje v življenje in delo osrednje gostje in njene odgovore nanizali v obliki intervjuja.

Dr. Jožica Rejec ni samo predsednica uprave uspešne slovenske družbe Domel, je tudi znanstvenica, raziskovalka in vsestransko nadarjena ženska, ki s svojo drznostjo, odločnostjo in jasno izoblikovanimi vrednotami soustvarja prihodnost Domela.

Konec marca ste že dvanajstič podelili priznanja za inovativnost, kar pomeni, da se dlje časa kot družba Talum sistematično ukvarjate s spodbujanjem inovativnosti pri vaših zaposlenih. Dobili ste okvirni vpogled v sistem zbiranja idej v Talumu. Kaj bi lahko počeli bolje, drugače? Imate kakšen predlog?

V Domelu nagrajujemo tudi najboljše razvojni tim, TPM-skupino in najboljšega mentorja, ki je

v preteklem letu najbolj uspešno spodbujal inovativnost v svojem oddelku. Lani smo prvič podelili tudi priznanje za najbolj živeto vrednoto sodelovanje dvema sodelavcema.

Ste tudi vi na našem dogodku dobili kakšno idejo, s katero boste nadgradili vaš sistem zbiranja inovativnih predlogov?

Nagrajevanje najbolj inovativnih sodelavcev po podjetjih, ki so jih predlagali vodje, se mi zdi pomembno za spodbujanje pomena inovativnosti.

Dosedanja priznanja s področja ustvarjalnosti in procesov stalnih izboljšav ste letos razširili še na priznanja s področja kakovosti. Kaj si nadejate od te nadgradnje?

Nagrajevanje kakovosti je v Domelu že tradicionalno. Pred dvajsetimi leti smo začeli podeljevati zlate in srebrne ure kakovosti. Kasneje smo ugotovili, da postaja kakovost samoumevna in pričakovana. Inovacije so tiste, ki prinašajo konkurenčnost tako po stroških kot po izvirnosti idej in se odražajo tudi na kakovosti.

Letos smo podelili nagrado za kakovost proizvodni liniji za avtomobilsko industrijo, ki v zadnjem letu ni imela nobene reklamacije in so dosegli 0 ppm, kar je visok cilj.

Koliko evrov znaša letošnji prihranek od inovativnih predlogov, ki so jih v sistem podali vaši zaposleni?

Letos smo v sistem SORA vpisali 346 predlogov. Prihranki znašajo letos 420.000 evrov od predlogov pred povprečno dvema letoma, saj prihranek obračunamo po enem letu od realizacije ideje.

V zadnjem letu ste še izboljšali tudi sistem za registracijo inovativnih predlogov. Nam na kratko opišete, kako deluje?

Sistem SORA za vpisovanje in pregled predlogov inovativnih idej smo nadgradili, da je še bolj prijazen za uporabnika, za spremljanje predlogov in statistiko. Omogoča komentiranje predlogov neposredno v sistem, kar bo, pričakujemo, pripomoglo k hitrejši in celovitejši nadgradnji osnovne ideje predlagatelja ter k hitrejši izvedbi idejnih predlogov.

Lahko zaposleni v vsakem trenutku spremljajo, kaj se z njihovim inovativnim predlogom dogaja?

Zaposleni lahko v sistemu SORA spremljajo komentiranje njihove ideje in faze izvedbe predloga.

Koliko predlogov v povprečju letno dobite in koliko od tega se jih implementira oziroma realizira?

Zadnja leta smo vpisali od 400 do 800 predlogov, realizacija je bila 75–85-odstotna.

Kateri inovativni predlog bi ocenili kot najuspešnejši doslej? Ni nujno, da izhajate samo s finančnega vidika.

Veliko je dobrih in so vsako leto boljši in bolj kompleksni. Pred leti je bil zelo dober predlog za zalivanje osnovne izolacije na lameliran paket. Lani je mojster na montažni liniji predlagal predelavo balansirnega avtomata v montažni liniji za dodaten tip suhe sesalne enote, ki se je prej izdeloval na manj produktivni montažni liniji. Proizvajalec balansirnega stroja ni dal ustrezne rešitve.

»Zaposleni lahko v sistemu SORA spremljajo komentiranje njihove ideje in faze izvedbe predloga.«

»Vodstvo ima pri integraciji inovativne filozofije ključno vlogo z zgledom, spodbujanjem in nagrajevanjem ter pomočjo pri realizaciji predlogov inovativnih idej.«

Kakšno vlogo pri inovativnosti odigra vodstvo oziroma vodilni kader? Koliko je uspešnost integracije inovativne filozofije odvisna prav od njih?

Vodstvo ima pri integraciji inovativne filozofije ključno vlogo z zgledom, spodbujanjem in nagrajevanjem ter pomočjo pri realizaciji predlogov inovativnih idej. Zavedamo se, da je treba stalno nadgrajevati vse poslovne procese: od strategij, projektov, sodelovanja s kupci, dobavitelji in interno, pri čemer je vodstvo ključno za spremembe.

Tako kot Talum imate tudi vi v Domelu zapisane svoje vrednote, po katerih delate in živite. Nam jih opišete?

Domelove vrednote vsaka tri leta pretehtamo in dopolnimo. Naza-

dnje smo dodali spoštovanje. Podroben opis lahko najdete na Domelovi domači strani. Na kratko: Ustvarjalnost in ambicioznost: ustvarjalnost se odraža v inovativnosti vseh procesov, ambicioznost pa v močni volji, upati si, vztrajnosti v izboljševanju konkurenčnosti ter osvajanju novih trgov, kupcev in programov.

Vrednoti odgovornost in gospodarnost prispevata k izpolnitvi dane besede in h gospodarnemu ravnanju s sredstvi, zmanjševanju stroškov, povečevanju produktivnosti in učinkovitosti na podlagi inovativnih rešitev.

Spoštovanje in sodelovanje: spoštovanje različnosti omogoča večje število idej, z dobrim sodelovanjem pa jih še nadgradimo in uresničimo.

Skrb za stranke in zaposlene: kupci so ključni za rezultat, zaposleni pa najpomembnejši pri tem, zato

skrbno ravnamo z obojimi.

Pripadnost se nanaša na lokalno vpetost podjetja in notranje lastništvo. Zaposleni smo pripadni in rastemo skupaj s podjetjem ter skupaj premagujemo krize.

Vsi vemo, da se filozofija kontinuiranega inoviranja v korporacijah ne more posvojiti čez noč. Gre za dolgotrajen proces. Glede na to, da ste sami šli skozi različne faze tega procesa, nam lahko opišete posamezne korake, izzive in pasti?

Kultura podjetja, kamor spada tudi filozofija kontinuiranega inoviranja, se gradi počasi. Pomembni so vztrajnost, različni pristopi, navduševanje in prepričevanje širšega vodstva, da edino kontinuirano inoviranje vseh procesov prinaša rezultat, računske simulacije posameznih vplivov, nagraje-

vanje, objave v glasilu ... Vse to redno in vedno znova na inovativen način malo drugače.

Katera vrednota je za vas osebno najbolj pomembna? Se vaša osebna hierarhija vrednot kaj razlikuje od Domelove hierarhije in ste se na določeni točki morali tudi sami prilagoditi?

Zame osebno je najbolj pomembna poštenost, ki pa je tudi temeljna vrednota za izpolnitev Domelovih vrednot. Smisel življenja mi je raziskovanje in ustvarjanje, kar je tudi v Domelovih vrednotah.

Kaj spada k največji zgodovinsko-razvojni prelomnici podjetja Domel?

V Domelu je bilo več pomembnih prelomnic, povezanih z lastniško strukturo, ki danes omogoča dolgoročno naravnost in inve-

stiranje v projekte in zaposlene. Programsko sta bili prelomnici odločitev za program EC-pogonov (elektronsko komutiranih pogonov) in trženje komponent na osnovi obstoječih tehnologij. Pomembna je bila tudi na videz drobna odločitev, da bomo našim kupcem začeli tržiti rešitve in ne samo izdelke. Najprej smo zapisali v prospekte, potem je ta sprememba prispevala k poglobitvi strokovnega dela in vrednotenju naših rešitev pri pogajanjih s kupci.

Koliko informacij ste že pred obiskom imeli o Talumu in kako je bila družba pozicionirana v vaši zavesti?

V Talumu (takrat TGA) sem bila na ekskurziji v času študija na fakulteti za elektrotehniko. Kasneje podjetja nisem podrobno spremljala. Prijazno vabilo na 5. Dan inovativnosti mi je ponovno vzbudilo pozornost. Ustvarjalnost in inovativnost mi zares veliko pomenita in bila sem prepričana, da bom ob srečanju z vami lahko delila naše izkušnje in dobila nekaj koristnih idej.

Ogledali ste si tudi proizvodni proces. Glede na to, da ste po duhu znanstvenica, kaj vam je vzbudilo največ zanimanja?

Najbolj sem bila navdušena nad avtomatiziranimi zahtevnimi procesi proizvodnje aluminija in izdelavo rondelic.

Podjetje Domel je znano tudi po tem, da veliko investira v mlade. Kaj vse ponujate mladim?

Mladim nudimo štipendije za poklice, ki jih potrebujemo, predvsem strojne, elektro in mehatronske smeri, in to od srednje

šole do doktorskega študija. Med počitnicami se seznanjajo z delom v Domelu, poskrbimo za mentorje pri zaključnih nalogah. Mentorji jih prav tako spremljajo v času pripravništva. Omogočimo jim spoznavanje celotnega podjetja. Za ključne in perspektivne kadre smo dve leti organizirali Domelovo Akademijo. Omogočamo delo na sodobnih simulacijskih računalniških orodjih in zahtevne naloge, kar je mladim izziv.

Imate problem pri zaposlitvi perspektivnega in strokovno usmerjenega kadra? Vam kdaj primanjkuje kateri izmed poklicnih profilov?

Poleg štipendistov, predvsem letos, zaposlujemo tudi druge, posebne profile.

Družba Domel je zelo vpeta v svoje lokalno okolje, ga podpira in spoštuje. V času, ko večina podjetij maksimira kratkoročne dobičke in deluje po principu izčrpanja, je spodbudno najti družbo, ki se je odločila za drugačno pot. Kakšna filozofija je v ozadju?

V Domelu veliko zaposlenih izhaja iz lokalnega okolja. V to okolje se vsak dan vračamo, zato je za nas pomembno, da je urejeno in prijazno. Zato občasno podpremo kakšno občinsko investicijo. Podpiramo vrsto športnih društev, v katerih se v vztrajnosti, ustvarjalnosti in ambicioznosti kalijo naši potencialni sodelavci. Podpiramo tudi kulturne aktivnosti in gasilce, ki so nam vedno priskočili na pomoč, ko smo jih potrebovali. Sredstva, ki jih namenjamo lokalnim društvom, so vedno oplemeniteni z veliko prostovoljnih ur zaposlenih in drugih krajanov. Prava pomoč se vedno vrne v drugi obliki.

Zakaj in kako se mlado dekle odloči za študij elektrotehnike?

V osnovni šoli me je najbolj zanimala matematika. Praktične izkušnje sem dobila, ko sem pomagala očetu, ki je bil zelo inovativen. Zato so me zanimali tehnični poklici. V takratni Iskri so objavili razpis štipendij tudi za elektrotehniko, kar je pripomoglo k moji odločitvi. Ne povsem vidni procesi so me privlačili in sem jih želela še bolje spoznati, zato sem kasneje nadaljevala študij.

Poleg tega, da ste odlična menedžerka in da ste vsestranski in prisotni na različnih področjih, ste tudi mama. Kako vam je uspelo uskladiti vsa področja?

Ker me je vedno zanimalo veliko stvari, sem poskušala izkoristiti razpoložljiv čas čim bolj učinkovito. Prioritete so se spreminjale. Ko so bili otroci majhni, so imeli prednost. Kasneje so mi pomagali pri gospodinjskih delih in na vrtu, kar jim je pozneje prišlo zelo prav.

Kako ženska v prostoru, kjer še vedno dominirajo moški, uspe in se uveljavi?

Že v srednji šoli sem bila edino dekle med sošolci v razredu. Prvi dvomi nekaterih profesorjev me niso zmedli. Znanje je bilo moje »bojno polje« in po nekaj ocenah so me sprejeli. Tudi pri delu v podjetju so vodje in sodelavci opazili rezultate. Ker so me vedno zanimale nove stvari, sem sprejemala nove izzive in programe, ki so prihajali v podjetje. Kasneje sem sprejela še ponujene vodstvene izzive.

Trenutno ste predsednica uprave in znanstveno delovanje predvsem podpirate in spod-

bujate. Kako pa nahranite svojo znanstveno radovednost? Ste našli kak drug način, da zapolnite ta manjkajoči delček?

Spremljam razvojne projekte in tehnične rešitve na Programskem svetu. Rada povprašam za kakšno podrobnost. Včasih se vključim v razmišljanja o fizikalnih slikah dogajanj pri odkrivanju vzrokov težav. Oboje je bolj zaradi znanstvene radovednosti. Imamo veliko zelo sposobnih strokovnjakov.

Kaj so Domelovi največji aduti? V čem ste drugačni od drugih podjetij?

Uspelo nam je razviti visoko reven zaupanja, kulture in inovativne kondicije. Lokalna navezanost nas dodatno združuje, globalna povezanost pa nam širi obzorja in neprestano jasno sporoča, da samo stalni inovativni procesi z jasno vizijo omogočajo dolgoročnost. Podobnih podjetij je v Sloveniji še veliko. Tudi ob obisku Taluma sem ugotovila, da smo si zelo podobni. Spoštovanje, povezanost in inovativnost med zaposlenimi sem občutila na vsakem koraku.

Imate kakšen osebni slogan, po katerem živite, ki vam v ključnih trenutkih daje moč in voljo vztrajati na začrtani poti?

Ko kljub vloženi energiji ne gre tako, kot sem si zamislila, skušam analizirati vzrok in namen ovire, spremenim, dopolnim pristop in se ponovno premakne k cilju. Pogled na že prehojeno pot do cilja mi tudi da energijo za nov integracijski cikel, za nove pogovore, analize ...

»Ustvarjalnost in inovativnost mi zares veliko pomenita in bila sem prepričana, da bom ob srečanju z vami lahko delila naše izkušnje in dobila nekaj koristnih idej.«

Pri delu moraš biti **zbran in dosleden**

LADISLAV DROSK

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Ladislav Drosk

V družbi Talum sem začel delati kot zunanji sodelavec – prek podjetja Izvir. V tistem času sem delal na delovnem mestu, na katerem smo pakirali rondelice. Dela sem se navadil, in ko se je pojavila potreba po dodatnem delavcu, so mi v Talumu ponudili zaposlitev. Seveda sem jo z veseljem sprejel, saj sem bil delovnih nalog že vajen. Usvojil sem nova znanja, in ko so postavili novo pakirno linijo, je vodja predlagal, da bi prav mene dodelili na ta opravila. Z mojim delom je bil zadovoljen. Kot talumovec sem tako zaposlen že dve leti.

Stanujem v bližini Makol. Moj delovni ritem je zelo pester, saj delam v štirih izmenah. Na začetku sem se na novi delovni režim težko navadil, saj se v prostem času posvečam nogometu – sem namreč trener nogometne ekipe NK Apače. Vse te obveznosti mi vzamejo kar nekaj časa, zato sem zelo malo z družino. Kadar sem v jutranji izmeni, vstanem zgodaj, delati namreč začnemo že ob 5.15. Vstati moram ob 4.30, da sem potem pravočasno na delovnem mestu. Delam pa tudi v drugih izmenah.

Najprej se preoblečem v delovno obleko – hlače, suknjič, majico, rokavice – čelada pa za nas ni obvezna delovna oprema –, nato pa zamenjam sodelavca iz prejšnje izmene in kar takoj začnem delati, saj delovni proces na liniji kontinuirano poteka. Delam na novi pakirni liniji in tudi na pakirni liniji 1. Delo na obeh poteka rutinirano, saj se operacije ponavljajo, moraš pa biti pri delu ves čas zbran in dosleden, da ne pride do nepravilnosti.

Kadar zamenjam sodelavca iz prejšnje izmene na novi pakirni liniji, mi ta najprej pove, kateri delovni nalog je v teku, in mi posreduje še

druge pomembne informacije, ki jih potrebujem, da lahko nadaljujem z delom.

Na novi pakirni liniji imamo trenutno dve vrsti pakiranja, v kartonske škatle in v plastične zaboje – odvisno od zahtev naročnika. Tudi plastični zaboji se med seboj razlikujejo, zato moraš biti pri tem previden, da izbereš ustreznega. V to embalažo torej pakiramo rondelice. Rondelice gredo pred pakiranjem skozi mehansko obdelavo, ki se imenuje bobnanje. Obdelane rondelice potujejo iz bobna na vibracijsko mizo, nato na trak in s traku v kartonsko škatlo ali plastični zaboj. Pri tem je treba paziti, da so količine v škatli oziroma zaboji ustrezne in da pri bobnanju rondelice ne zamešamo delovnih nalogov, saj bi se v tem primeru pomešale rondelice, ki se razlikujejo glede na naročnika. Rondelice morajo biti tudi pravilno zbobnane, kar ves čas kontroliramo. Pri tem uporabljamo vzorce – vzorec 1 pomeni dobro obdelane rondelice, vzorec 2 pa slabo. Škatle gredo nato na palete, ki jih je treba oviti in pravilno označiti.

Delam tudi na pakirni liniji 1. Razlika med novo pakirno linijo in pakirno linijo 1 je v tem, da se pri slednji rondelice mehansko obdelujejo z vibriranjem in peskanjem. Rondelice so pri vsakem načinu mehanske obdelave različno površinsko obdelane. Glavna razlika je hrapavost, ki jo hočemo doseči.

Ko so rondelice mehansko obdelane, gredo na trak in se nato pakirajo v škatle. S tem se operacija zaključí, in ko izpolnimo vse obveznosti s posameznega delovnega nalog, lahko začnemo z novim delovnim nalogom; ta ima navadno drugačne zahteve, ki jih seveda določi naročnik. ■

Še bolj učinkoviti na delovnem mestu!

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Zdi se, da smo še pred kratkim priredili 1. Dan inovativnosti, letos pa je za nami že peti dan, ki ga namenjamo inovativnosti. Namen tega dne je, da kritično ovrednotimo ideje, ki smo jih vse leto posredovali v obliki inovativnih predlogov, in da inovativnost tudi nagradimo.

21. septembra smo tako pripravili dva dogodka. V dopoldanskem času je pred jedilnico v Talumu potekala delavnica za mlade. Tako kot vsako leto so se je tudi letos udeležili učenci OŠ Kidričevo in OŠ Cirkovce v spremstvu učiteljev. Letos smo za mlade pripravili malo drugačen izziv, povezan s kreativnim in logičnim reševanjem miselnih iger. Pripomočke so nam izdelali sodelavci iz skupine za vzdrževanje. Kljub temu da sta bila izziva za devetošolce kar trd oreh, pa so učenci naposled oba rešili.

V popoldanskem času pa je potekal osrednji dogodek 5. Dneva inovativnosti. Nanj smo tokrat povabili dr. Jožico Rejec, predsednico uprave družbe Domel; o inovativnosti v družbi Domel ter o njenih vtisih in izkušnjah lahko več preberete v tokratnem intervjuju. Sodelavcem so se za njihovo inovativnost zahvalili Marko Drobnič, predsednik uprave, ter Zlatko Čuš in Daniel Lačen, člana uprave. Ob tej priložnosti smo

nagradili prispevek sodelavcev k množični inovativni dejavnosti in profesionalni inovativni dejavnosti ter izbrance natečaja *Upam si!*, ki je tokrat potekal pod sloganom Učinkovito na delovnem mestu. Dogodek je povezovala Mojca Pehant, za glasbeno poslastico pa je poskrbel Oto Vrhovnik, saksofonist svetovnega kova in redni profesor na dunajski glasbeni univerzi.

V nadaljevanju nekaj vtisov nagrajencev in udeležencev delavnice za mlade.

Katja Zorko Panjar, Talum Inštitut

Tega dogodka sem se letos udeležila prvič, saj sem v Talumu zaposlena šele leto in pol, in moram priznati, da sem bila pozitivno presenečena nad celotnim programom. Glede na to, da podjetja dandanes stremijo k razvoju in da je konkurenca na trgu velika, je prav, da se spodbuja inovativnost med zaposlenimi, kajti ti so ključ,

da podjetje raste tako v smislu izboljšav kot kakovosti. Priznanje, ki mi je bilo podeljeno, je zame dodatna motivacija, da se bom še naprej trudila biti inovativna, predvsem na področju organske kemije in plinske kromatografije. Verjamem, da mi na tako širokem področju idej ne bo zmanjkalo in da bom s tem pripomogla k še večji uspešnosti podjetja Talum Inštitut in posledično skupine Talum.

Ivan Hertiš, PE Ulitki

Letošnji dan inovativnosti je bil dobro organiziran in prinaša spoznanje, da je v skupini Talum iz leta v leto več prijavljenih inovacij in koristnih predlogov. Sam gledam na inovativnost zelo pozitivno, ker lahko s tem pomagáš sebi in sodelavcem do lažjega in varnejšega opravljanja vsakodnevnih delovnih obveznosti, samemu podjetju pa do cenejše in manj moteče proizvodnje. Še naprej bom sodeloval na tem področju

in poskušal čim več idej uresničiti kot inovacijo ali kot koristni predlog.

Blaž Tropenauer, Razvoj

Veseli me, da je bilo na odru več nagrajencev z različnih področij. To daje dogodku večjo težo in bolj enakovredno predstavlja posamezne enote (družbe), obenem pa nas vse skupaj združuje. Navsezadnje smo vsi na isti ladi. Sam in tudi mnogi sodelavci v Talumu se nenehno srečujemo z »oranjem ledine« na svojem delovnem mestu. Dobro je, da imamo priložnost svoje ideje predstaviti širšemu krogu in o njih konstruktivno debatirati. Dejstvo pa je, da smo globoko v sebi še zmeraj dobro namazano proizvodno podjetje. Kot tako imamo svojo tovarniško kulturo, kar ima seveda svoje dobre plati (utečeno obvladovanje delovnih nalog in procesov), včasih pa tudi slabše; te se kažejo predvsem v medosebnih odnosih in odnosih med nivoji.

Nagrajenci s področja profesionalne inovativne dejavnosti, Informatika

Nagrajenci s področja profesionalne inovativne dejavnosti, PE Livarna

Dr. Janko Ferčec, Razvoj

Menim, da ima inovativnost na delovnem mestu pozitivne učinke za podjetje in izboljšuje zadovoljstvo zaposlenih na delovnem mestu. Na dogodku smo lahko opazili, da si vedno več zaposlenih prizadeva izboljšati delovne procese z inovativnimi predlogi. Predvsem pa se mi zdi pomembno, da podjetje opazi in še naprej spodbuja timsko delo in sodelovanje med zaposlenimi. Pri svojem nadaljnjem delu v podjetju si želim izboljšati

veščine, s katerimi bom v sodelovanju s sodelavci pripomogel k še večji inovativni dejavnosti.

Milica Pišek, Informatika

Glede na področje delovanja in smernice v razvoju informacijske tehnologije menim, da je naša stalna naloga stremeti k izboljšavam poslovnih procesov s pomočjo informatizacije. Na pohodu je digitalna tehnologija, s pomočjo katere je možno avtomatizirati delovne procese, spremeniti komu-

nikacijo s partnerji itd. Sama tehnologija pa vedno ni dovolj, zato moramo vzporedno spremeniti naš način delovanja, naša razmišljanja, saj gre hkrati tudi za spremembo kulture podjetja. Eden izmed kamenčkov v tem mozaiku je vsekakor tudi spodbujanje inovativnosti v podjetju in vsakoletni dan inovativnosti.

Rajko Habjanič, Talum Izparilniki

Vesel sem, da je v Talumu dan za inovativnost postal vsakoletni

dogodek. Prav je, da periodično povzamemo dosežke posameznikov in skupin ter si to javno pokažemo. Vsi imamo radi uspeh, pohvalo in nagrado. To nam daje energijo in zagon za spopadanje s prihodnjimi izzivi. Z novimi proizvodi, novimi tehnologijami, novimi postopki in pristopi pa si nenehno odpiramo vrata k ponovnemu inoviranju.

Vtisi učencev iz OŠ Kidričevo

Mihael Jus, 9. b

V Talumu je bil poseben dan, dan inovativnosti, idej in miselnih iger. Gospa Aleksandra nam je zastavila dve nalogi. V prvi smo iz petih kosov aluminija izdelali črko A. V drugi nalogi pa smo premikali aluminijasto žogico z ene strani na drugo po vrvici z vozlom. Naloga na videz ni bila rešljiva, v resnici pa je bila s pomočjo mentorice zelo preprosta. S pedagoginjo smo se pogovarjali tudi o iskanih poklicih v Talumu in šolanju za poklic metalurga in o kadrovske študijskih. Srednja šola za ta poklic je v Slovenski Bistrici. V Talumu sem doživel veliko novega za razmišljanje o miselnih izzivih in svoji poklicni poti.

Dominik Pignar, 9. b

Zjutraj ob 9. uri smo se odpravili izpred šole. Po 15-minutni hoji smo prispeli do tovarne Talum, tam pa so nas pospremili do šotor, v katerem smo počakali na učence OŠ Cirkovce. Ko so prišli, smo spoznali prvo miselno igro, imenovano A. Pri tej igri je bil cilj sestaviti črko A iz petih kosov, izrezanih iz aluminija. Učenec, ki je prvi sestavil črko, je dobil kipec Šumarja. Ko smo vsi sestavili črko, smo se odpravili na malico. Po malici smo se nekaj časa družili. Potem smo spoznali novo igro, pri kateri si moral kroglico z ene strani vrvice čez aluminijasto ploščico spraviti na drugo stran. Po končanem dnevu smo se odpravili nazaj v šolo in se vrnili k pouku. Dan v Talumu je bil zelo zanimiv.

Jaša Kovačič, 9. b

Zjutraj smo se odpravili izpred šole. Do Taluma smo hodili okrog 20 minut. Potem smo šli v šotor, kjer sta nas pričakala gospodična Aleksandra in maskota tovarne Talum Aluminko. V šotoru so nas čakali tudi sok in keksi, vsak pa je dobil tudi majico. Morali smo počakati še na učence iz osnovne šole iz Cirkovc. Najprej smo igrali igro, v kateri smo morali iz delov aluminija narediti črko A. Ta igra ni bila tako zahtevna, a smo jo vseeno reševali približno deset minut. Prvi jo je rešil učenec iz OŠ Cirkovce in si s tem zaslužil tudi nagrado v obliki Šumarja. Nato smo začeli z drugo, zelo zahtevno igro. Po nekaj minutah smo si vzeli premor. Izkoristili smo ga za kosilo v jedilnici tovarne Talum. Po premoru smo naprej reševali igro, v kateri si moral kroglico po vrvici spraviti na drugo stran. Po nekaj minutah jo je rešila učenka iz OŠ Cirkovce. Po koncu igre smo se odpravili nazaj v šolo. Igre ki smo jih igrali, smo lahko odnesli domov, da smo lahko preizkusili tudi starše in prijatelje. Dan, ki smo ga preživeli v Talumu, je bil zelo zabaven, saj smo se lahko učenci preizkusili tudi v drugačnih igrah kot v šoli. ▣

Učenci pri reševanju miselnih iger

Učenci v družbi predsednika uprave Marka Drobnič, člana uprave Daniela Lačna in župana Občine Kidričevo Antona Leskovarja

Raketa v garaži

Napisana je nova zgodba

BRIGITA AČIMOVIĆ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Verjetno se mnogi še spomnite dogodkov pred dvema letoma, ko je Talum praznoval šestdesetletnico. V sklop praznovanja so bili na poseben način vključeni tudi otroci iz okoliških vrtcev in osnovnošolci. Talum je v sodelovanju z mladinsko pisateljico Janjo Vidmar kot avtorico takrat izdal dve knjižici, Kolo v žepu in Lahkotni svet, s katerima je želel med otroki in njihovimi starši povečati ter poglobiti znanje o aluminiju: o aluminiju samem, njegovi uporabnosti, prednostih in možnostih recikliranja. Hkrati so takrat po vrtcih in osnovnih šolah potekale mnoge aktivnosti na temo Taluma in aluminija. Tako so nastale mnoge nove zgodbe, od električnega avtomobila do muzikala, od nami-

znih in samostojecih luči iz naših izparilnikov do kostumov za ptujski karneval. Otroška domišljija ob pomoči njihovih vzgojiteljev in učiteljev ni imela meja. Talumovci pa smo ob teh aktivnostih imeli možnost, da realno predstavimo prednosti in možnosti kovine, ki je hrbtenica naše tovarne.

V letošnjem letu zgodbo o Talumu in aluminiju nadaljujemo. Z novimi dogodivščinami. Z istimi glavnimi junaki, ki so nastopali v prvih dveh knjižicah. A so v tej zgodbi z naslovom Raketa v garaži starejši. In tik pred odločitvijo, kje nadaljevati svoje šolanje. Vsebine nove knjižice, ki je že natisnjena, še ne bi podrobneje razkrivali. Lahko pa

vam zaupamo, da bo ob aluminiju in Talumu in mladih junakih zgodbe imel v njej pomembno vlogo tudi Rok Bagoroš. Zanimivo bo. V prihodnjih mesecih bomo knjižico razdelili osnovnošolcem zadnjih dveh razredov osnovne šole in jim hkrati na zanimiv način predstavili Talum ter poklicne možnosti šolanja za zaposlitev v našem podjetju v prihodnosti.

Sodelovanje pri nastajanju te zgodbe je očitno pustilo zanimive sledi že pri meni osebno. Pred dnevi sem med vožnjo po avtocesti nenadoma zaznala beli avtomobil Range Rover novejše, modernejše oblike. Prva misel, ki se mi je ob tem porodila, je bila: Ali ni to mor-

da tisti Range Rover Sport, ki ima velik del karoserije ulit iz aluminija? Mogoče celo iz Talumovega aluminija? Pa četudi to verjetno v konkretnem primeru ni bilo res, je bil občutek, da je kaj takšnega mogoče, zelo prijeten. Mogoče se talumovci ob vsakodnevnem delu in življenju pogosto niti ne spomnimo, kje vse aluminij v našem vsakdanu dejansko sploh je. Ne samo v gospodinjstvu in motornih kolesih, ampak na primer tudi pri nogometu. V čepih pri »kopačkah«. ▣

130 let Hall-Héroutovega postopka

Leto 2016 je za Hall-Héroutov postopek jubilejno leto, saj so ga iznašli natanko pred 130 leti. Pravzaprav gre za dve različici postopka, ki sta bili leta 1886 odkriti skoraj istočasno in neodvisno druga od druge. Odkrila sta ju ameriški kemik Charles Martin Hall, ki mu je pri tem pomagala sestra Julia Brainerd Hall, in francoski znanstvenik Paul Héroult. Hall je že leta 1888, torej samo dve leti po odkritju novega postopka, v Pittsburghu odprl veliko podjetje za proizvodnjo aluminija. To njegovo podjetje se je kasneje razvilo v korporacijo Alcoa.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
DRAGAN MIKŠA

POVZETO PO:
SL.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/ALUMINIJ
FOTO: SPLET

Paul Héroult

Začetki pridobivanja aluminija

Pred uvedbo Hall-Héroutovega postopka so aluminij proizvodili s segrevanjem boksita z elementarnim natrijem ali kalijem v vakuumu. Metoda je bila zahtevna in zaradi natrija in kalija zelo draga.

Aluminij – dražji od zlata in platine

Na začetku 19. stoletja je bila cena aluminija višja od cene zlata in platine. Kako dragocen je bil aluminij, pove podatek, da so bile na Svetovni razstavi v Parizu leta 1855 aluminijaste palice razstavljene poleg francoskih kronskih draguljev. Cesar Napoleon III. je kupil nekaj aluminijastih krožnikov in jedilni pribor, ki so ga uporabljali samo najbolj izbrani gosti. Drugi so uporabljali zlat pribor.

Padec cene aluminija

Po uvedbi Hall-Héroutovega postopka pa so cene aluminija močno padle. Aluminij, proizveden po Hall-Héroutovem elektroliznem postopku (električna energija je bila v tem času izjemno draga), je postal vsem dostopna kovina. Le-

talski konstruktor Hugo Junkers je začel aluminij in njegove zlitine že pred drugo svetovno vojno uporabljati za gradnjo letal, Howard Lund pa za gradnjo ribiških ladij. Proces, ki se še vedno uporablja, je torej omogočil množično proizvodnjo. Leta 1895 je aluminij prodrl že do Sydneyja v Avstraliji. Iz njega so zgradili kupolo stavbe Chief Secretary's Building, v kateri je bil sedež britanske kolonialne uprave. V preteklosti so za električno napeljavo v stanovanjih veliko uporabljali aluminijaste električne kable. Po več požarih, ki so bili posledica korozije, so jih opustili.

Dve različici postopka

Danes obstajata dve glavni različici Hall-Héroutovega postopka, ki se razlikujeta po načinu priprave ogljikovih anod. Po Söderbergovi tehnologiji se ogljikova anoda sproti obnavlja z dodajanjem »briketov« (mešanica katranske smole in petrolkoks) na vrh elektrode-anode in pečenjem oziroma kalcinacijo elektrode-anode med elektroliznim procesom. Po tehnologiji predpečenih anod pa se ogljikove elektrode pripravljajo s

Charles Martin Hall

predhodnim pečenjem v kalcinacijskih pečeh, ogrevanih s plinom. Tehnologija s predpečenjem je energijsko učinkovitejša, ekološko prijaznejša, vendar bolj delovno intenzivna. V nasprotju s Söderbergovo tehnologijo je pri tehnologiji predpečenih anod anode treba zamenjati, ko se v procesu porabijo.

Hall-Héroutov postopek se je vse do danes ohranil kot edini komercialno sprejemljiv postopek pridobivanja aluminija. ■

SINDIKALNI IZLET

Jesenska balkanska tura

Sodelavci so izrazili željo, da bi se tokrat, v okviru jesenskega izleta, odpravili na potep po Balkanu, zato smo se odločili za obisk zahodne Srbije z mini križarjenjem po jezeru Perućac in po kanjonu Drine, za ogled ozkotirne železnice Šargan in skok v Sarajevo.

IGOR JEZA
FOTO: IGOR JEZA

Nacionalni park Tara – raj na zemlji

Na dvodnevni izlet smo se odpravili v soboto, 17. septembra 2016, avtobusi pa so nas odpeljali iz Ki-

dričevega in s Ptuja. Sledila je vožnja do Nacionalnega parka Tara v Srbiji, ki zaradi svoje bogate flore in favne velja za rajsko destinacijo. V središču nacionalnega parka je jezero Perućac, ki je nastalo z

reguliranjem reke Drine zaradi gradnje hidroelektrarne Bajina Bašta. Z ladjico smo se popeljali po jezeru Perućac in po čudovitem kanjonu reke Drine ter si ogledali še jezero Zaovine.

Prelep razgled s Kozje stene

Razdelili smo se v dve skupini. Prva skupina se je vkrcala na ladji-co Grizzly, s katero smo se odpravili na izlet po jezeru Perućac in kanjonu Drine. Na ladjici sta nas presenetila živa glasba in okusno kosilo. Sledila je vožnja do razgledne točke Kozja stena, od koder smo imeli najlepši pogled na okoli-co nacionalnega parka.

Čar Pančičeve omorike

Potem smo si ogledali pretočno akumulacijsko jezero Zaovine z okolico in znamenito Pančičevo omoriko, samoniklo rastlino, ki je ime dobila po botaniku, ki jo je prvi opisal. Pančičeva omorika zraste do 30 metrov visoko, obseg debla pa lahko ima celo do 1,2 metra. Krošnja je piramidasta, veje pa so kratke in pri vrhu obrnjene navzgor.

Tradicionalna srbska rakija

Po prihodu z Zlatibora smo se odpravili na degustacijo klekovače – tradicionalne srbske rakije, ki smo jo lahko tudi kupili. Klekovača je slivovka, ki ji dodajo plodove brinjeveca. Po destilaciji se pijača stara v hrastovih sodih, nato jo nalijejo v steklenice.

Srbska večerja in zabava s plesom

V Bajini Bašti smo se namestili v hotelu Drina. Sledila je pristna srbska večerja z glasbo, plesom in zabavo pozno v noč. Za pravo vzdušje je poskrbel orkester trubačev, ki so nas s svojo virtuoznostjo dvignili na noge.

Z vlakom po Šarganski osmici

Po zajtrku je sledila vožnja do samostana Rača iz 13. stoletja, ki je bil središče srbske pismenosti v srednjem veku, in Mokre Gore, kjer smo se po Šarganski osmici popeljali z znamenito ozkotirno železnico. Šarganska osmica je del nekdanje ozkotirne, 760 mm široke železniške proge med Beogradom in Sarajevom. Šargan je planina nad vasjo Mokra Gora. Na kratki razdalji dobrih 15 km od po-

staje Šargan Vitasi do Mokre Gore premaga kar 300 metrov višinske razlike. Tiri so mojstrsko speljani po strmem pobočju, skozi 22 tunelov in prek 5 mostov. Popotniku se zazdi, da je skoraj nemogoče, da bi bila lahko železnica speljana po takšnem terenu. Železnica danes nima več svoje prvotne funkcije, temveč je turistična atrakcija. Graditi so jo začeli v času Avstro-Ogrske leta 1903. Celotna trasa je dolga 167 km in je speljana skozi 99 tunelov v skupni dolžini 13 km. Nastala je, ko so se srbski in avstrijski graditelji proge srečali na različnih višinah (300 m razlike) in so morali najti rešitev, kako oba dela proge povezati med seboj.

Etno vas Drvengrad

V nadaljevanju smo si ogledali še etno vas Drvengrad, ki stoji v neposredni bližini. Drvengrad je služil kot kulisa pri snemanju filma Život je čudo režiserja Emirja Kusturice. Vas sestavljajo stare lesene hiše, ki so jih na to lokacijo preselili iz cele Srbije.

Most na Drini in Andrićgrad

Sledila je vožnja do Višegrada v vzhodni Bosni v Republiki srbski. V kraju stoji znameniti, 180 m dolgi stari most, eden najdragocenejših spomenikov turške arhitekture na Balkanu, ki ga je dal leta 1571 zgraditi veliki vezir Mehmed paša Sokolović. Burno zgodovino mostu je v romanu Most na Drini opisal nobelovec Ivo Andrić, ki je svojo mladost preživel v tem kraju. Višegrad privablja tudi svetovno znanega srbskega režiserja Emirja Kusturica. Po njegovi zamisli je sredi Višegrada nastal Andrićgrad, kamnito srednjeveško mesto, ki so ga navdihnili dela in liki jugoslovanskega nobelovca za književnost Iva Andrića.

Burek, sirnica in »čevapi«

Po ogledu Andrićgrada smo se odpravili v Sarajevo. Ogledali smo si staro mestno jedro z Baščaršijo, Principov most, Vječnico, Gazi Husrevbegovo džamijo, staro pravoslavno cerkev, Ferhadijo ... Poskusili smo najboljši burek, sirnico in najboljše čevapčice ter se

posladkali s tradicionalnimi bosanskimi sladicami: baklavo, tufahijo in tulumbi.

Sledil je le še odhod proti Sloveniji. Domov smo prispeli v nedeljo, 18. septembra, v jutranjih urah. ■

Pred jezerom Perućac

Sodelavci na mostu čez reko Drino (Most na Drini)

HE Bajina Bašta

Ko nas muči glavobol

Glavobol spada med deset najpogostejših težav, zaradi katerih mnogi obiščejo svojega zdravnika. Način življenja, ko smo pogosto izpostavljeni stresu, naglici, različnim obremenitvam, hkrati pa se neredno in pomanjkljivo prehranjujemo, so razlogi, zakaj se pojavi glavobol.

PRIPRAVILA: MATEJA HERGULA
FOTO: SPLET

Ena izmed teorij pravi, da glavobol nastane zaradi razširitve krvnih žilic v možganih, preobremenitve živčnih celic ali napetih vratnih mišic. Vsak izmed naštetih krivcev je lahko odgovoren za akutne glavobole, pri kroničnih pa ti vzroki navadno nastopajo skupaj. Ne glede na vzrok nastanka je izid vedno enak: bolečina.

Kaj storiti?

Ob glavobolu ponavadi najprej sežemo po tableti, vendar obstajajo tudi druge možnosti, na katere bi vas radi spomnili. Vseeno pa velja: če trpite zaradi kroničnih glavobolov, obiščite zdravnika, če pa vam preglavice delajo le občasne blage, zmerne ali hude bolečine,

ne, si lahko pomagате z naslednjimi prijemi:

- **Uporabite hladen obkladek.** Polaganje ledu ali hladnih obkladkov na boleče predele glave je lahko enako učinkovito, kot če bi vzeli tableto. Mraz namreč povzroči, da se razširjene krvne žilice, ki so krive za vaše tegobe, skrčijo. Poleg tega mrzli obkladi učinkujejo zelo blagodejno.
- **Zmasirajte se.** Če čutite napetost v zatilnih mišicah, jo skušajte ublažiti z 10- do 15-minutno masažo. S prsti obeh rok si zmasirajte mišice med ušesno mečico in hrbtenico.
- **Odspite.** Večina zmernih do hudih glavobolov traja 6 do 8 ur. Če le lahko, ležite v postelji in zaspite. Včasih pomaga že samo kratkotrajen počitek. Med spanjem se vaše telo sprosti in hkrati zatre bolečino. Med spanjem pa je pomemben pravilen položaj telesa. Nepravilen položaj glave lahko povzroči krčenje vratnih mišic, kar lahko sproži ali podaljša glavobol, zato poskusite spati na

hrbtu. Za boljši spanec (še posebej če se med spanjem večkrat zbujate in premetavate) pa vam je lahko v pomoč posebna anatomsko oblikovana blazina za podpiranje vratu.

- **Sprostite se.** Celo z le 10-minutno sprostivjo lahko preženete glavobol. Opisujemo pet korakov, da to dosežete:
  - Nekajkrat zapored počasi in globoko vdihnite. Tako bo v možgane prišlo več kisika. S tem naj bi se ustavilo sproščanje nekaterih snovi, ki nastajajo zaradi stresa.
  - Dlani drgnite drugo ob drugo, da se ogrejejo. Nato spodnji del dlani pritisnite na veke in mislite le na to, kar počnete. Toplota na očeh bo učinkovala pomirjevalno, če boste odvrnili misli od skrbi, pa boste vsaj deloma pozabili na bolečino in se sprostili.
  - Zaprite oči in se z občutkom zmasirajte po obrazu, glavi in vratu. Posebej se osredotočite na masažo senc, zatilja in predela, kjer vrat prehaja v ramena.
  - Nekaj minut nepremično zrite v izbrano točko nekje v daljavi ali preprosto strmite v svoje roke. Obenem poskusite misliti na nič drugega kot na to, kako zrete v želeni objekt. Namen? S to vajo se boste naučili sprostiti se in bolje osredotočiti na delo.
  - Počasi in postopoma krčite in sproščajte mišice telesa. Začnite s tistimi na prstih nog in nadaljujte navzgor do glave. Tudi tako se boste sprostili in pretrgali bolečin-ski krog.

- **Poskrbite za normalen krvni tlak.** Zmerno ali močno zvišan krvni tlak je lahko vzrok za glavobol, poleg tega pa je pravi sovražnik srca in ožilja. V takem primeru nujno obiščite zdravnika, da vam bo predpisal ustrezno zdravljenje.

- **Tudi zelišča lahko odpravijo glavobol.** Zelišča imajo številne zdravilne moči, nekatera pa lahko omilijo ali odpravijo celo glavobol.

- **Sivka.** Vonj sivke mnoge sprošča, kar pa je ključnega pomena pri glavobolu, ki je pogosto posledica stresa. Kapljico eteričnega olja sivke si zato vtirite v senca in zatilje. Sprostite se ter počakajte, da bolečina izgine.

Uporabite jo tudi v kopeli ali pa vrečko napolnite s cvetovi sivke in jo položite ob vzglavnik.

- **Timijan.** Enako kot sivka tudi timijanov vonj odpravlja glavobol. Šopek timijana zato položite ob vzglavnik in vdihujte njegov vonj. Timijanov čaj odpravlja glavobol, a z njegovo količino ne pretiravajte.

- **Poprova meta.** Ko nas glava boli zaradi napetih mišic

v zatilju oziroma vratu, si lahko pomagamo z eteričnim oljem poprove mete. Nekaj kapljic si vtirite v zatilje, pomaga pa tudi masaža ali prhanje z več kapljicami olja.

- **Majaron.** Ob prvem znaku bolečine spijte skodelico majaronovega čaja. Pripravite ga tako, da zavrete vodo, vanjo daste nekaj lističev majarona in po nekaj minutah odcedite. Spijte eno skodelico, a ne več, saj v prevelikih količinah lahko sproži slabost.

To je le nekaj načinov s katerimi lahko odpravimo glavobol. Seveda obstajajo še druge možnosti, vsak pa bo izbral tisto, ki mu najbolj pomaga.

Vseeno pa velja: če se bolečine pojavljajo zelo pogosto, so hude in ne morete ugotoviti vzroka, je obisk pri zdravniku nujen. ■

AKTIV KRVODAJALCEV TALUM

Vitez krvodajalstva

»Miran, ponosni smo nate!«

MARJETKA LEDINEK,
ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Obvestilo sodelavkam in sodelavcem, zaposlenim v družbah skupine Talum, v Silkemu in Praliku

Krvodajalska akcija v oktobru bo v torek, 25., in četrtek, 27. oktobra 2016, med 7. in 11. uro na transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice.

V torek, 27. septembra 2016, je bilo na transfuzijskem oddelku Splošne bolnišnice Ptuj še posebej svečano. Že nekaj pred deseto uro so se pred vhodom zbrali predstavniki medijev, da bi tako kot uredništvo našega časopisa naredili nekaj fotografij in posneli izjavo Mirana Pešla, ki je prav na ta dan stotič daroval kri.

Miran je imel zaradi naše prisotnosti kar nekaj treme, saj ni vajen toliko pozornosti. Nekaj minut po deseti uri ga je sprejela zdravnica, se z njim pogovorila in mu vzela vzorec krvi, da je preverila, ali je Miran pripravljen na odvzem. Tudi sama sem bila ponosna na našega sodelavca, še bolj pa, ko sem ugotovila, da sta dva stola od treh za odvzem

krvi zasedla kar dva talumovca, Miran Pešl in Milan Praprotnik. Slednji je svojo stotico praznoval pred

nekaj meseci, o čemer smo tudi poročali.

Teh nekaj minut, ki sta jih prežive-

Miranu Pešlu so se zahvalili za kri, ki jo je daroval v vseh teh letih.

Miran Pešl je stotič daroval kri.

Miranu Pešlu sta čestitala osebje infuzijskega oddelka in predsednica aktiva Marjetka Ledinek.

la na stolu in jima je skozi cevko mezela darovana kri, je minil z obilico smeha in v sproščenem vzdušju. Tudi Miran se je že navadil na bliskavice, ko smo se drenjali, da njegov nasmejani obraz ujamemo v objektiv.

Darovana kri je stekla v vrečko in sledil je svečani del. Našemu sodelavcu je za njegovo humanost čestitala vodja kolektiva krvodajalcev v Talumu Marjetka Ledinek, osebje transfuzijskega oddelka z dr. Bojano Bizjak ter predstavnika Območ-

nega združenja Rdečega križa Ptuj, predsednik Aleksander Solovjev in sekretarka Marjana Cafuta. Krvodajalci so se okrepčali s prigrizki in torto, ki je na sladek način dala težo in slovesnost dogodku.

Miran Pešl

Kri sem prvič daroval že leta 1976. Odločitev za ta korak je bila v tistem času povezana predvsem z ugodnostjo, saj sem imel v šoli prost dan. Takrat še nisem razmišljal o globljem pomenu krvodajalstva in o humanosti ter solidarnosti. Tudi v vojski ni bilo nič drugače. Čez čas pa se je to spremenilo, saj sem se začel zavedati pomena darovanja krvi in da na ta način lahko rešujem življenja. Vse, kar potrebujem, je nekaj prostega časa, pogum in nesebičnost. Nikoli namreč ne veš, kdaj boš sam potreboval kri, po drugi strani pa ima človek 'fajn' občutek, če naredi dobro delo. Prebral sem, da v Sloveniji vsakih pet minut nekdo potrebuje darovano kri. Ta podatek me je osupnil in zaradi tega še bolj zagnano opravljam svoje poslanstvo.

Do zdaj med darovanjem krvi in potem še nikoli nisem imel nobenih zdravstvenih težav, tudi počutil se nisem slabo. Nikoli tudi nisem imel strahu ali treme pred odvzgom. Še največ je imam danes, saj nisem navajen na tolikšno pozornost, ki mi jo izkazuje. Rad bi se zahvalil tudi naši Marjetki Ledinek. Odkar je prevzela krvodajalstvo, so se stvari precej obrnile na bolje in tudi več mladih ji je uspelo pridobiti v naše vrste. Res si želim, da bi se še več talumovcev udeleževalo krvodajalskih akcij. ▣

Darovalci v septembru (številka v oklepaju pove, kolikokrat je posameznik doslej že daroval kri):

Milan Prapotnik	(104)
Miran Pešl	(100)
Janko Moravec	(49)
Rudi Nahberger	(26)
Vojko Šohar	(126)
Marinka Krajnc	(7)
Damir Sajič	(21)
Jožef Murata	(9)
Benjamin Ivančič	(14)
Andrej Pulko	(8)
Robert Bezjak	(38)
Miran Krajnc	(33)
Srečko Korošak	(14)
Franc Šeruga	(56)
Janez Mursec	(59)
Miroslav Kužner	(9)
Damjan Kaučevič	(20)
Mihael Kirbiš	(10)
Marijan Pernek	(53)
Drago Smolinger	(45)
Ivan Petek	(33)
Vlado Mohorko	(60)
Gorazd Kralj	(15)
Robert Gajser	(29)
Aleksander Krajnc	(34)
Franc Čagran	(45)
Martin Turk	(34)
Rok Zakelšek	(7)
Dušan Vorih	(33)
Maks Kostanjevec	(56)
Dušan Krajnc	(80)
Dušan Fridl	(45)
Ivan Emeršič	(29)
Denis Pušnik	(13)
Matej Perkovič	(16)
Jožef Zrnc	(10)
Andrej Svenšek	(12)
Andrej Horvat	(34)
Zoran Barovič	(8)

Krvodajalci, ki so kri doslej darovali do petkrat:

Milenka Vindiš	(1)
Barbara Kelc	(1)
Aleksander Flajs	(1)
Sandi Ivančič	(1)
Dejan Vojsk	(2)
Leon Trofenik	(3)
Gregor Janžekovič	(4)
Leon Lukman	(4)
Gregor Jurko	(4)
Uroš Pernat	(4)
Matjaž Sok	(5)

V septembru so krvodajalci »naše družine« darovali skupaj 23 litrov krvi.

Hvala vsem in hvala novincem za pogum.

Evidenca odvzemov

Že ves čas v časopisu Aluminij objavljamo podatek o krvodajalski aktivnosti naših zaposlenih – ob spremljanju prisotnosti na naših krvodajalskih akcijah v oklepaju zapišemo skupno število odvzemov. Pri tem opažamo, da se občasno pojavijo neskladja, saj se naši podatki ne ujemajo s tistimi, ki so zapisani v izkaznici darovalca krvi. Kot predsednica aktiva vas prosim, da pri naslednjem odvzemu krvi o neskladnosti opozorite medicinsko sestro (administratorko), da evidenco uskladi.

Obvestilo o izplačilu potnih stroškov krvodajalcem iz Območnega združenja Rdečega križa Ptuj

Obveščamo vas, da UKC Maribor po sklepu novega direktorja Janeza Lavreta za odvzeme na organiziranih krvodajalskih akcijah od 1. septembra 2016 krvodajalcem ne izplačuje več potnih stroškov. Do izplačila potnih stroškov so upravičeni le še klicani krvodajalci. Direktorju bomo posredovali protestno pismo in vas o odgovoru obvestili.

Ptuj, 28. oktober 2016

Sekretarka Marjana Cafuta

»Lepo, da niste pozabili na nas!«

Pikniki so vedno enaki: jedača, pijača, zabava in različne igre, pa vendar je bil zadnji, ki smo ga pripravili s sodelavci PE Livarna, nekaj posebnega. Našemu direktorju Marjanu Krošlu sem predlagal, da bi tokrat na piknik povabili tudi naše upokojene sodelavce. Idejo je podprl in tako sem se lotil organizacije.

STANISLAV HORVAT

FOTO: STANISLAV HORVAT

SedANJI in upokojeni sodelavci iz PE Livarna

Pri vabilih mi je pomagala naša tajnica Zdenka Lesjak, izročal pa sem jih osebno. Upokojeni sodelavci so bili zelo presenečeni in tudi sam sem bil vesel, saj mnogih med njimi nisem videl že več let. Ko so prebrali vabilo, sem na njihovih obrazih videl veselje in hvaležnost, saj so kar žareli. Večina je na vsebino odreagirala z besedami: »Lepo, da niste pozabili na nas!«

S sodelavcem Davorinom Krajncem sva se zelo potrudila in za piknik pripravila vse potrebno. Pri tem sta nama pomagala tudi upokojena sodelavca Franc Primožič in Emil Munda. Emil je s seboj celo prinesel svoj predpasnik, da je

pomagal pri kotlu, Franc pa je poskrbel za postavitve miz in klopi. To sta bili namreč njuni zadolžitvi že v času, ko sta bila še zaposlena, in vedno sta ju opravila z veseljem in z obilico dobre volje. Hvala vama za pomoč!

Na piknik so prvi prišli upokojenci in poudarili, da se držijo znanega reka Rana ura zlata ura! Na piknikih smo vedno imeli navado igrati pikado, nogomet, košarko in razne igre, kot je suvanje kamna, ter igra petanke, tokrat pa smo kartali šnops.

V kartanju smo dobili prve tri najboljše, ki so dobili pokale. Zma-

govalec je bil že tretjič zapored Branko Selinšek, drugi Milan Drevišek in tretji Janez Muršec.

Trikratni zaporedni zmagovalc bo zraven pokala dobil še nagrado.

Ob koncu se zahvaljujem vsem, ki ste mi pomagali pri realizaciji ideje ali pri izvedbi piknika. Posebej se zahvaljujem našim upokojencem, da ste se odzvali vabilu. Če smo nevede koga izpustili, nas opomnite – veseli bomo namreč vsakega izmed vas!

Hvala vsem sodelavcem, ki se udeležujete naših piknikov. Se vidimo prihodnje leto! ■

Zahvala

Ob izgubi našega dragega

Feliksa Piška

iz Apač 118, upokojenca Taluma,

se iskreno zahvaljujemo sindikatu Skei Talum za darovano cvetje in sveče ter godbeniku za odigrano melodijo slovesa.

Vsi njegovi

Zahvala

Ob žalostni izgubi dragega moža, očeta, tasta, dedka in pradedka

Stanislava Toplaka

iz Stogovcev

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Kristina ter sin in hčerka z družinama

»Res so lepi ti naši vinorodni griči ...«

V soboto, 3. septembra 2016, se nas je šest sodelavcev in navdušenih kolesarjev spontano odločilo, da »gremo mi po svoje«.

ZDRAVKO ŠTUMPERGER
FOTO: BRUNO SKUBER

Kolesarji na vrhu klanca

Ker so naša kolesa hitra, mi pa smo bili željni kilometrov, smo gorski del etape začeli v Podlehniku in kolesarili skozi Leskovec, čez Mali Okič in Belski Vrh do Borla. Na poti je bil tudi »hud« klanec s 25-odstotnim naklonom.

Bruno Skuber in Marjan Sagadin sta nas vodila po domačih hribih in nam pokazala, kje živijo naši sodelavci. Družba je bila odlična, zato smo imeli veliko energije za premagovanje klancev.

Sledil je ravninski del, ki je poskrbel za veter v lasch, saj smo dosegali vrtoglave hitrosti. Kolesarili smo v smeri proti vasi Muretinci, skozi Moškanjce, Dornavo, Pacinje, Podvince, Ptuj, Zlatoliče,

Prepolje, Trniče in Starošince in se vračali proti Kidričevemu.

Na cilj smo prispeli eni bolj, drugi manj izmučeni, a veseli in zadovoljni, da nam je uspelo prevoziti 100 kilometrov. V restavraciji Pan smo porabljeno energijo nadomestili z okusno pripravljenimi jedmi. Upam, da se naslednje leto spet dobimo v ekipi Bruno Skuber, Marjan Sagadin, Bogdan Vinkler, Miran Šalamun, Gregor Karneža in Zdravko Štumperger. Veseli bomo vsakega, ki se nam bo želel pridružiti.

Bruno Skuber in Marjan Sagadin, hvala vama za turo. Res so lepi ti naši vinorodni griči in lahko bi bili bolj obiskani. ■

S kolesom na morje

DAVORIN LUBEJ
FOTO: EDA PUŠNIK

Ekipa elektrolizerjev je svojo kolesarsko avanturo začela ob 7. uri zjutraj. Krenili smo iz Trniča in se skozi Rače, Slovensko Bistrico, Slovenske Konjice, Celje, Šempeter, Trojane in Domžale pripeljali vse do Ljubljane. Za vse tiste, ki se odpravljate na podobno pot s kolesom, opozorilo: do potankosti proučite pot skozi Ljubljano, saj smo sami imeli kar veliko težav in smo tam izgubili preveč časa. Ko smo končno prišli iz Ljubljane, nas je pot vodila do Vrhnike in naprej do Logatca, kamor smo prispeli ob 19. uri zvečer.

Po prevoženih 180 kilometrih smo si privoščili počitek v Logatcu in

naslednji dan ob 7. uri pot nadaljevali proti Postojni in čez Razdrto do Črne Kala. Sledil je spust do Kopra. Tja smo prispeli ob 14. uri. V 12 urah smo tako prevozili kar 260 kilometrov. Po osvežilnem kopanju v morju smo se pozno popoldan s kombijem srečno vrnili domov.

Zahvala sindikatu Skei Talum in podjetju Had Mont, ki nam je organiziralo prevoz domov. Največja zahvala pa gre trem sodelavcem v spremljevalnih vozilih, ki so budno pazili na nas in nas spodbujali.

Veselim se naslednjega potepanja. ■

Sodelavci s kolesom na morju

Jesensko druženje ribičev

Tudi letos so ribiči dejavni in se redno dobivajo na tekmovanjih v ribolovu s plovcem in na skupnih druženjih. Najraje se dobivajo kar na tekmovanjih, ki potekajo ob različnih ribnikih, ter si v prijetno urejenem in mirnem okolju sproščajo dušo.

ZDRAVKO ŠTUMPERGER

FOTO: BRUNO SKUBER

Ribiči na tradicionalnem jesenskem ribiškem tekmovanju

V soboto, 24. septembra 2016, je v Mali vasi potekalo tradicionalno jesensko sindikalno ribiško tekmovanje v lovu rib s plovcem. Dobro vzdušje, obilica dobre volje, lepo vreme, povrh pa še dober prijem rib so bili zagotovilo za čudovito preživet dan. Udeležilo se ga je približno 30 ribiških entuziastov iz naše »fabrike«, ki so se med seboj pomerili v spretnosti lova rib.

Ribiška sekcija vabi vse člane Skei, da uporabljajo prenosljive letne ribiške karte. Naročite jih lahko pri Ivanu Petku iz družbe Talum Livarna, telefon 041 484 812. Vabljeni!

Rezultati tekmovanja:

1. mesto: Branko Selinšek
2. mesto: Viktor Slameršek
3. mesto: Robi Horvat
4. mesto: Mario Kuret
5. mesto: Bojan Krajnc
6. mesto: Sebastjan Letonja
7. mesto: Milan Drevenšek
8. mesto: Matej Erlač
9. mesto: Miran Haladea
10. mesto: Valerija Valentan

Manjkali nista niti dobra hrana niti hladna pijača v alu pločevinkah. Ulov je bil tudi tokrat uspešen.

Tekmovanje smo zaključili z malico v gostišču Žiher.

Dober prijem! ■

Solidno četrto mesto Memorial Franca Trbuca

V soboto, 3. septembra 2016, je potekalo 9. državno prvenstvo Skei, Memorial Franca Trbuca, v lovu rib s plovcem. Tekmovanje je tokrat organiziral Skei, Regijska organizacija za Pomurje.

IGOR JEZA

FOTO: IGOR JEZA

Ekipa so se ob 7.30 zbrale na ribnikih Ribiške družine Gradišče pri Murski Soboti. Za ribe v ribnikih skrbi RD Gradišče, lovijo pa predvsem krape in amurje (lovijo se na trdo koruzo ali na bojle). V ribnikih so tudi druge ribe, na primer ploščici, rdečeperke, zelenke. Ribniki so v neposredni bližini reke Mure.

Pravico do tekmovanja so imele vse območne oziroma regijske organizacije Skei Slovenije, vsako je lahko zastopala ena štiričlanska ekipa. Pravico do nastopanja imajo le člani Skei Slovenije.

Zbor tekmovalcev je bil ob 7. uri. Ob 7.30 se je začel žreb lovnihih pozicij, potem pa so se tekmovalci razvrstili na lovna mesta in se pripravili na začetek tekmovanja. Potem ko so nahranili ribe, se je začelo tekmovanje. Trajalo je od 9.30 do 12.30, po tekmovanju pa so ulovljene ribe stehtali.

Državnega prvenstva se je tudi letos udeležila ekipa iz Regijske organizacije Skei Ptuj z okolico, v kateri so bili tudi člani Skei iz Taluma in Silkema. Našo ekipo so dostojno zastopali tekmovalci: Ivan Petek kot vodja ekipe ter Mi-

Ekipa ReO Ptuj na 9. državnem prvenstvu Skei

lan Drevenšek, Sebastjan Letonja, Mario Kuret in Robert Horvat.

Rezultati tekmovanja (ekipno):

1. ReO Velenje
2. ReO Posočje
3. ReO Celje
4. ReO Ptuj
5. ReO Koroška
6. ReO Pomurje
7. ReO Zasavje
8. ReO Gorenjska

V ekipni razvrstitvi smo osvojili solidno 4. mesto. Imeli smo tudi navijače iz Taluma, ki so nas prišli spodbujati. Tisti, ki niso lovili

rib, so lahko uživali v neokrnjeni naravi. Po kosilu, ki je potekalo v prijetnem vzdušju, je predsednica Skei Slovenije Lidija Jerkič zmagovalcem podelila pokale.

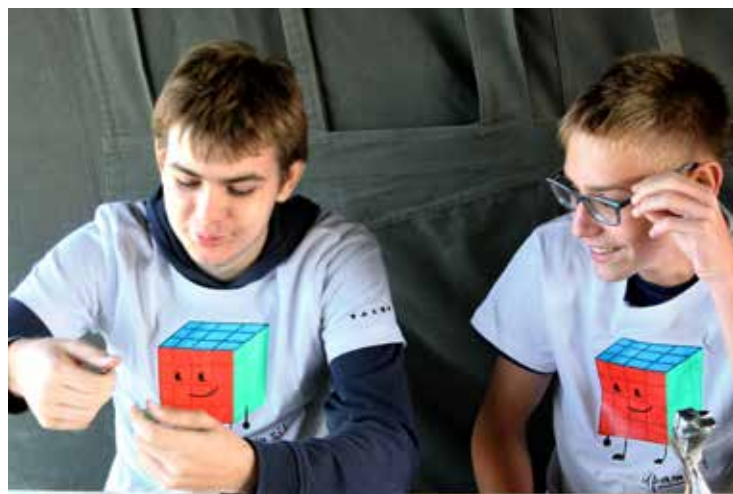
Na koncu smo se udeleženci tekmovanja zahvalili športni komisiji Skei Slovenije in predstavnikom ReO Skei Pomurje za odlično organizacijo prvenstva. Sklenili smo tudi, da bo 10. državno prvenstvo potekalo pri nas na Ptuj, kje in kdaj, pa bomo pravočasno sporočili.

Ribiški pozdrav! ■

5. Dan inovativnosti

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

O kozarcih

GREGOR JURKO

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

V bistvu beseda ne bo tekla o kozarcih, temveč o pesimistih in optimistih. Prvi namreč vidijo kozarec napol prazen, drugi pa do polovice polnega. Pravijo, da če je človek pesimist, še preden dopolni 50 let, ve preveč o življenju, če je optimist še po petdesetem letu, pa ve premalo.

Ljudje smo lahko razdeljeni na rdeče in črne, leve in desne, indijance in kavboje, partizane in Nemce pa tudi na optimiste in pesimiste. Pravijo da optimisti vidijo svet v nerealno rožnatih barvah, da precenjujejo dober izid, pesimisti pa so vedno nagnjeni k črnemu scenariju, so pretirano previdni, prej zapadejo v depresijo.

Optimisti verjamejo, da je danes lep dan in da je lahko jutri še lepši, verjamejo, da imajo stvari pod kontrolo, ne vidijo vzroka v tem, da bi nam lahko šlo jutri slabše, kot nam gre danes ... Pesimisti pa se pogosto vračajo k preteklim izkušnjam, s katerimi napovedujejo prihodnost, nasprotno kot optimisti verjamejo, da nimajo vpliva na potek stvari, zato tudi pričakujejo negativen izid. Optimisti

prav tako bolj verjamejo vase in v lastne sposobnosti, pesimist pa je žrtev okoliščin, na katere nima vpliva.

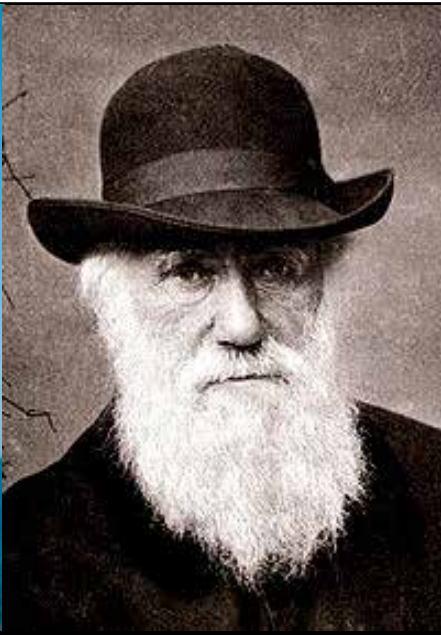
Glede na poplavo motivacijskih knjig, gurujev za samopomoč in svetle prihodnosti, ki nam jo vsaka štiri leta pred volitvami naslikajo politiki, je danes vsekakor moderno biti optimist. Res je, da je pesimizem povezan s pojavom določenih bolezni, kot so stres, depresija, povišan pritisk, in da obstaja kar nekaj dobrih razlogov za pesimizem. Pesimisti živijo dlje, so bolj previdni, imajo bolj zdrav življenjski slog, pričakovanja so bolj skromna, zato so redko razočarani oziroma so lahko samo pozitivno presenečeni, če se tok dogodkov obrne v njihovo smer oziroma so dobro pripravljeni na morebitno katastrofo. Pesimizem izhaja iz preživetvenega nagona, ki nas je tisočletja ohranjal kot vrsto, in zdaj je edina grožnja za pesimiste, da jih s pozitivizmom in svojimi nerealnimi idejami povozijo optimisti.

Kako ostati pesimist v tem rožnatem svetu? Prva naloga vsakega

dobrega pesimista je, da svoj črni pogled na prihodnost skrije, da ne postane negativnež, godrnjač, tisti, ki zavira napredek, tisti, ki si ne upa. Dober pesimist si prav tako prizadeva, da svoje negativne misli usmeri v pomembne stvari, da najde jasne cilje, kako se lahko izogne negativnim posledicam, da je pripravljen na zmešnjava, ki so mu jo povzročili optimisti.

Pravijo, da so optimisti zaslužni za razvoj letalstva, pesimisti pa so izumili padala, zato moramo biti korektni tako do pozitivcev kot tudi do negativcev. Očitno potrebujemo oboje. Brez optimistov bi bili verjetno vpreženi v osnovno dejavnost, bili bi brez predelave odpada, brez dveh livarn, brez urbane opreme, brez splošnega mnenja, da se sami trudimo, da spremenimo tok dogodkov, da smo stvari vzeli v svoje roke in da ne čakamo, da se zvezde, borza, elektrika in politične struje po goli sreči obrnejo v našo korist. Brez pesimistov bi sicer lahko postali tudi prva žaga Slovenije, sinonim za kakovostne pelete, lepljence, imeli bi tudi kakšno električno vozilo, morda raketo ... Kaj pa vem, samo nebo je meja, pravijo.

Lepo pa je, da optimisti in pesimisti sodelujejo, še lepše je, da se ob kozarcu, omenjenem v naslovu, vsaj enkrat letno tudi zedinijo – ob tovarniškem prazniku, ki nas čaka prihodnji mesec. Ker pa smo delno tudi inženirska firma, še nadaljevanje zgoraj navedenega reka: optimisti pravijo, da je kozarec napol poln, pesimisti, da je napol prazen, inženirji pa, da je predimenzioniran za količino pijače, ki je v njem. Na zdravje! ■

										TALUM	SVEDRAST MIKROB, TREPO-NEMA	MODRA MISEL: LATINSKI PREGOVOR	ERIK TUL	KREPEK, SVEŽ, ČVRST	KRUH IZ AJDOVE MOKE	NEKDANJI ROMUNSKI TENISAČ (ILIE)
										FEBRUAR						
										RAHITIS, TUDI PRITJ						
										IVAN LOTRIČ			LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE			
										AZLIJSKO ŽITO				OLIVER TWIST		
										OSEBNI ZAMEK				DEL ROKE, RAZPRTA PEST		
										ZNIŽANA NOTA C						
SESTAVIL: JANKO ŠEGULA	IVER, TRŠČICA	PAUL NEWMAN SLOVENSKA ATLETINJA (MARTINA)			DUŠAN URŠIČ	ANGLO-AMERIŠKA PLOŠČINSKA MERA	TALUM	AMERIŠKI IGRALEC (RICK) ITALIJANSKI ŠAHIST (PAOLO)					PESNIK MERMOLJA			
OZEMLJE OKROG NEKDANJE TROJE								NEMŠKI NOGO-METAŠ SCHWEIN-STEIGER							SEME JABOLK, HRUŠK, PEŠKA	PLIN ZA HLADILNE NAPRAVE
ORIENT-ALSKA SLAŠČICA								OTA ROŠ			RT V SEVERNI ŠPANILJI KRILO RIMSKE LEGIJE			PETER FALK		
GRŠKA STOICNA FILOZOFSKA ŠOLA, STOICIZEM					JAPONSKO MESTO						ALBANSKI POLITIK HOXHA BRUSNI KAMEN ZA KOSO			VŠITEK (REDKO)		
ARHELOŠKA JAMA NA LUBNIKU								KRAJ, KJER SE KOPA ILOVICA								
OTOK ČAROVNICE KIRKE						GORA V AVSTRIJI (3476 m)	JADROVJE (ZASTAR.)	DROG PRI VPREŽNEM VOZU					SLOVENSKI KOREOGRAF OTRIN TRAVNIŠKA IGRA Z ŽOGICO			
TALUM	POLENTA	NIKELJ			NIZOZEMSKI KOLESAR BERKOUWER				JESENIŠKA ŽELEZARNA	VELIK TROPSKI KUŠČAR						
ZDRAVILNA RASTLINA, KADULJA		GRŠKI FILOZOF FLAVIJ			KITAJSKI POLITIK (ČU)			UTRDBA V TEKSASU		NEDE-LAVNOST				LESEN PLUG, RALO (STAR.)	KOSTA-RIŠKI NOGOMETAŠ (KEYLOR, 1986)	DUHOV-NIŠKI PRITČ
ORGA-NIZACIJA ZA ČISTOJE, ZELENI MIR								ANJA ZAVADLAV			MADŽARSKO ŽENSKO IME					
ARGON			ANGLEŠKO SVETLO PIVO				SEME V KLASU				PRIPADNIKI OSKOV		KRAJ PRI MARIBORU			
MEJNA REKA MED ZDA IN KANADO (SLAPOVI)			NEMŠKI SLIKAR (URLICH)				AMERIŠKA IGRALKA GARDNER						SLOVENSKI IGRALEC (GAŠPER)	BALONAR SLAVKO ŠORN		
HIDRO-STATIČNI TLAK V KAPLJEVINI								FLAMSKI SLIKAR (JACOB VAN)						TOMAŽ NOSE		
SLOVENSKI NOGOMETNI TRENER ŠIMUNDŽA					STANJE RAHI-TIČNEGA ČLOVEKA											

SLOVARČEK: ARRIAN - grški filozof Flavij, BOI - italijanski šahist (Paolo), DEES - ameriški igralec (Rick), KEVDERC - arheološka jama na Lubniku, NAVAS - kostariški nogometaš (Keylor, 1986), OLPERER - gora v Avstriji (3476 m), PRITJA - rahitis, tudi prtij.

Jesenski teden

do 10 %
popusta

od 17. do 22. 10. 2016
na naši vrtnariji
pon. do pet. med 8. in 17. uro
v soboto med 8. in 13. uro

VABLJENI

VSE ZA GROBOVE IN JESENSKE ZASADITVE

Na Jesenskem tednu v Vrtnarstvu Revital v Kidričevem vam ponujamo

zemljo za grobove, dekorativno kamenje, sveče, veliko izbiro trajnic, okrasne trave, jesenske nasade, mačehe in krizanteme

Nov delovni čas prodajalne:

- Od ponedeljka do petka med 8. in 17. uro
- V soboto med 8. in 13. uro
- V nedeljo zaprto

02 7990 792

www.revital-vrtnarstvo.si